

‘n Teologiese ondersoek na die rol van toleransie en omarming in die
hantering van leerstellige en morele verskille, met verwysing na die
Christelike doop.

Jacobson Andy Strauss

Werkstuk ingelewer ter gedeeltelike vervulling van die vereistes vir die
graad Magister Divinitas aan die Universiteit van Stellenbosch.

Promotor: Prof. Nico N. Koopman

Fakulteit Teologie

Desember 2007

Verklaring

Ek, die ondergetekende verklaar hiermee dat die werk in hierdie werkstuk vervat, my eie oorspronklike werk is wat nog nie vantevore in die geheel of gedeeltelik by enige universiteit ter verkryging van 'n graad voorgelê is nie.

.....

Handtekening

.....

Datum

Kopiereg © 2007 Universiteit van Stellenbosch

Alle regte voorbehou.

Opsomming!!

Christene verskil oor talle sake, onder andere oor leerstellige en etiese sake. Hulle verskil spesifiek oor die wil van God. 'n Probleem waarmee Christene egter gekonfronteer word, is dat hul eie interpretasie van wat die wil van God in konkrete situasies is, dikwels verskil van dié van ander Christene. Christene verskil nog altyd oor die doop. Die kerke wat die kinderdoop aanvaar en die kerke wat die herdoop aanvaar, verskil oor watter doop die regte doop is.

Al verskil mense oor watter vorme van die doop die regte doop is, is dit belangrik om die ryk betekenis wat aan die doop geheg word, te verstaan. Dit is ook belangrik dat 'n mens 'n goeie gesindheid moet het, wanneer jy met ander oor die doop verskil.

Toleransie en omarming kan ons help om verskille oor die doop op 'n konstruktiewe wyse te hanteer. Toleransie word beskryf as die beste oplossing wanneer mense in konflik is. Dit is gewoonlik ook die uitweg wat Christene voorstel wanneer hulle verskil, om sodoende die vrede te kan bring tussen mense wanneer hulle in konflik is. Vertroue is belangrik en verdraagsaamheid betrek 'n minimale vlak van vertroue.

Omarming vra dat aksie moet plaasvind. Omarming is 'n manier van uitdrukking om jouself vir ander te gee en ook die ander te verwelkom. God wil baie meer vir sy mense hê as om 'n ongelukkige lewe te leef. God geniet ons en wil gemeenskap met ons hê. Dit kan dus as een van die redes gesien word hoekom dit belangrik is dat Christene mekaar moet omarm wanneer hulle verskille het, sodat die verskille nie geskille word nie.

Wanneer omarming en verdraagsaamheid vereis word, in situasies waar mense verskil, speel versoening 'n belangrike rol. Kommunikasie is belangrik in die proses van versoening. Versoening is ook belangrik omdat dit die verhouding tussen God en mens herstel.

Abstract!!

Christians differ on various issues, among others, on dogmatic and ethical cases. Specifically, they differ on the will of God. However, a question which confronts Christians, is that their own interpretation of the will of God, often differs from that of other Christians. Christians still differ about the baptism. Churches that accept the baptism of a child and churches that accept re-baptism, offer differ which baptism what the real baptism is.

Even though people differ on which form of baptism the real one is, it is important to understand the true meaning attached to the baptism. It is also important that a person has a good attitude when they differ from others about baptism.

Toleration and embracement can help one to settle difference about baptism in a constructive manner. Toleration is described as the best solution when people find themselves in conflicting. Christians usually propose this as a compromise when they differ and in doing so, bring peace within a conflicting circumstance. Trust is important and patience also includes a minimal level of trust.

Embracement requires that action takes place. It is a manner of expression to open yourself unto other and also welcome them. God wants more for his people than for them to live a unhappy life. God enjoy us and wants to enjoy communion with us. It can therefore be seen as one of the reasons why it is important that Christians should embrace each other when they differ does not turn into a dispute.

When embracement and toleration is required, in certain situations, where people differ, reconciliation plays an important role. Communication is an integral part in the reconciliation process. Reconciliation is also important because it repair the relationship between God and man.

Dankbetuigings

- ▶ Eerstens, al die eer aan ons Hemelse Vader, wat dit vir my moontlik gemaak het, om hierdie studie te kan doen.
- ▶ My ouers: Dankie Pappa & Mamma vir wie en wat ek is. Dankie vir alles. In besonder dankie vir die liefde, gebed en ondersteuning.
- ▶ My twee susters: Erika en Glenise, Baie dankie vir julle liefde. Dankie vir jul ondersteuning en hulp wat julle altyd bied wanneer ek in nood is. Ou swaer (Wolla) dankie vir jou ondersteuning.
- ▶ Kay-Lee, Emico, Vionona & Walken: Dankie vir die vreugde wat julle in Boeta se lewe verskaf. Boeta is lief vir julle.
- ▶ Aan al my ooms & tannies, neef en niggies: Dankie vir julle ondersteuning.
- ▶ Die VGK Richtersveld (Eksteenfontein, Lekkersing & Port Nolloth): baie dankie vir julle ondersteuning op verskillende maniere.
- ▶ Ek kan ook nie nalaat om die gemeenskap van Eksteenfontein te bedank vir julle ondersteuning.
- ▶ Predikante van die Richtersveld: Ds Damon & gesin: Baie dankie vir alles. Toe ek my verstand kry was julle die pastorie gesin in die Richtersveld. Dankie vir die manier hoe julle liefde en belangstelling my kon vorm.
- Ds & Juffrou Haupt: Baie dankie vir alles. Toe ek julle meedeel dat dit my begeerte is om teologie te studeer, het julle belowe dat julle my sal ondersteun. Dankie dat julle dit in woord en daad doen. Ek eer die Here.
- Ds Melcome Abrahams & gesin: Dankie vir julle belangstelling en ondersteuning. Ek waardeer dit.
- ▶ Die VGK kuratorium: Baie dankie vir die ondersteuning onder andere, pastoraat, finansiël ens. Ek kan nie anders om iemand te bedank wie ons verlaat het. Dankie Ds Thyse vir alles. Ek eer die Here vir al die wyse waarop u my ondersteun het.
- ▶ Beurse: Die US, Namakwalands Diamantsfondstrust, Alexkor Ontwikkelingstigting: Baie dankie.

- ▶ Aan al my klasmaats: Charlton, Bennie, Marlene, & almal in die Fakulteit Teologie, Baie dankie vir julle vriendskap en dat ons mekaar kan ondersteun.
- ▶ Aan die Bib personeel: Baie dankie dat julle altyd bereid was om te help.
- ▶ My Promotor: Groot dank aan u vir u hulp en begeleiding.
- ▶ Aan almal wat gehelp met die proeflees en taalversorging: Baie dankie Glenise; Du Bois & Stephen.
- ▶ My vriende by die huis (Eksteenfontein): Baie dankie vir julle ondersteuning. Shawn, Marius & Warren dankie dat ek altyd net myself tussen julle kan wees. Dankie vir julle vriendskap.
- ▶ Wie laaste lag, kraai die lekkerste. My verloofde: Lientjie, baie dankie vir jou liefde, ondersteuning, gesindheid en alles. Ek dank die Here dat iemand soos jy deel van my lewe kan wees.

Hoofstuk 1

Inleiding tot studie

1. Agtergrond.....	1
2.Vraagstelling.....	1
3. Doelstelling.....	2
4. Navorsingsmetodiek.....	2
5. Struktuur van die studie.....	3-5

Hoofstuk 2

Die Christenheid- 'n geskiedenis van verskille en geskille

1.Inleiding	6
2.Die wil van God.....	6
3. Die Heilige Gees	
3.1 Die werk van die Heilige Gees.....	7
3.2 Die teenwoordigheid van die Heilige Gees by die mens.....	8
4. Die begrip sakrament.....	9
5. Die drie vormes doop.....	9-10
6. Die kinderdoop	
6.1 Die kerke wat die kinderdoop aanvaar.....	10
6.2 Die kerke wat die kinderdoop verwerp.....	11
7. Die oordoop	
7.1 Die kerke wat die oordoop doen.....	12
7.2 Die kerke wat die oordoop verwerp.....	13
8. Waarom oorgedoop	13
9. Reaksie van Families.....	14
10. Die betekenis van die doop.....	14-18
11. Punte van ooreenstemming.....	18
12. Konklusie.....	19-20

Hoofstuk 3 ‘n Konstruktiewe hantering van verskille- die rol van toleransie en omarming

1. Inleiding	21
2. Deugde.....	21
3. Sewe deugdes wat ‘n mens se karakter bepaal.....	22-25
4. Die etiek van verantwoordelikheid.....	25-27
5. Toleransie.....	27
6. Toleransie as waarde.....	28
7. Kenmerke van toleransie.....	29
8. Vertroue in toleransie.....	30-31
9. Verdraagsaamheid is om in dialoog te gaan.....	31
10. Dialoog.....	31
11. Sewe beginsels vir ‘n dialoog.....	32-34
12. Omarming.....	34
13. Die drama van omarming.....	35-38
14. Versoening.....	38
3.15 Konklusie.....	39-40

Hoofstuk 4

Die doop, toleransie en omarming

1. Inleiding.....	41
2. Die doop.....	41
3. Die rol van toleransie.....	42
4. Die rol van omarming.....	43
5. Konklusie.....	44-45

Bibliografie:.....	46-47
--------------------	-------

Hoofstuk 1

Inleiding tot studie

1. Agtergrond

Christene verskil oor talle sake, onder andere oor leerstellige en etiese sake. Hulle verskil spesifiek oor die wil van God. Dit bring mense dan tot by die punt om te wonder hoekom verskil Christene oor wat die wil van God is. Smit en de Villiers (1996:31) maak die volgende stelling: “ Een van die fundamentele geloofsoortuiginge van Christene was nog altyd dat die wil van God die uiteindelijke maatstaaf vir hul doen en late is.”

‘n Probleem waarmee Christene egter gekonfronteer word, is dat hul eie interpretasie van wat die wil van God in konkrete situasies is, dikwels verskil van dié van ander Christene. Christene het in die verlede in Suid – Afrika heftig verskil oor die morele aanvaarbaarheid van versetmetodes soos boikotte, sanksies, protesoptogte, sabotasie en straatbomme.

Christene verskil nog altyd oor die doop. Die kerke wat die kinderdoop aanvaar en die kerke wat die herdoop aanvaar, verskil oor watter doop die regte doop is. Ander sake waaroor Christene ook verskil is oor die wettiging van aborsie, of homoseksualiteit aanvaarbaar is of nie, en ook oor die afskaffing van die doodstraf (Smit & De Villiers 1996:31).

Die vrae is egter: Hoe hanteer ons verskille? Moet verskille tot geskille lei, verskeidenheid van opinies tot geskeidenheid? Hoe slaag Christene daarin om verskille op konstruktiewe wyse te hanteer?

2. Vraagstelling

Teen die agtergrond van die negatiewe hantering van verskille deur Christene, doen hierdie studie ‘n ondersoek na die rol wat die Christelike deugde van toleransie en omarming kan speel in die konstruktiewe hantering van verskille. Daarom die vraag: Watter rol kan toleransie en omarming speel om te verhoed dat die verskille geskille word?

Die titel van die studie lei dus soos volg: “ ‘n Teologiese ondersoek na die rol van toleransie en omarming in die hantering van leerstellige en morele verskille, met verwysing na die Christelike doop.” Die navorsingsvraag van hierdie studie kan dus soos volg geformuleer word: Wat is die rol van toleransie en omarming in die hantering van leerstellige en morele verskille?

3. Doelstelling

Die doel waarom hierdie navorsing gedoen word, is om riglyne te formuleer wat Christene kan gebruik om leerstellige en morele verskille te hanteer. Deur hierdie navorsing word gepoog om Christene te help om verskille te kan hanteer, sodat die verskille nie geskille word nie. Derhalwe is die doel ook dat kennis verkry kan word om Christene te help om verskille positief te hanteer. In hierdie studie word spesifiek ondersoek ingestel na hoe die deugde van toleransie en omarming Christene kan help om verskille oor die doop te kan hanteer.

As Christene moet ons die gevaar besef wat die gevolge kan wees as Christene met die verskille saamleef. As Christene nie in vrede leef nie, is die gevaar dat hulle nie op die aarde verteenwoordigers van God kan wees om sy boodskap te verkondig nie. God is 'n God van liefde, en waar haat is, kan nie vrede en liefde wees nie. Christene moet in vrede leef, want dit is wat God van ons verwag.

Ons leef juis in 'n tyd waar mense hopeloos en magteloos voel vanweë talle konflikte en geweld. Wanneer Christene in vrede leef, kan die kerk 'n verskil in die wêreld maak. Die bedoeling is dat hulle hul ware identiteit kan ontdek en die wêreld kan sien dat Christus 'n werklikheid is. Wanneer Christene nie in vrede leef nie, dan kan die kerk nie sy roeping om God op aarde te verteenwoordig uitleef wat die kerk van God ontvang het nie. Daarom is dit belangrik dat Christene verdraagsaam moet wees en mekaar moet omarm wanneer hulle verskil oor leerstellige en morele sake.

4. Navorsingsmetodiek

Wanneer ek verwys na die bronne wat gebruik sal word, beteken dit nie dat ek net daardie spesifieke bronne sal gebruik nie, maar dat daar tog ander bronne gebruik sal word en dit waarna verwys word, slegs die hoofbronne is.

Die metode wat gevolg sal word is 'n literatuurondersoek van Christelike etiese literatuur oor die deugde van toleransie en omarming. Hierdie studie sal fokus op die doop as voorbeeld van 'n leerstellige saak waaroor Christene heftig verskil. Ter saaklike literatuur wat behandel sal word is onder andere die bekende *Baptism, Eucharist and Ministry* (BEM) dokument van die WêreldRaad van Kerke.

Die werke van verskillende teoloë, soos Smit en de Villiers wat juis ook aandag gegee het aan die feit dat Christene verskil sal ondersoek word. Verder sal ek ook aandag gee aan die werke van Adrio König, 'n Suid Afrikaanse teoloog, wat navorsing oor die doop gedoen het, en wat spesifiek die kwessie van die kinderdoop en die herdoop ondersoek het.

Die literatuur wat handel oor omarming sal ook ondersoek word, veral dié werke wat deur Miroslav Volf en William Johnson bestudeer is. Filosofe leer ons ook waaroor toleransie gaan en hoe om toleransie toe te pas, en daarom sal ek veral kyk na dié werke van Ingrid Creppel, met die titel *Toleration and Identity*, en dié werke van Catriona McKinnon met die titel *Toleration, A critical introduction*.

5. Struktuur van die studie

Die studie word soos volg gestruktureer.

5.1 Hoofstuk 2

Die Christenheid – 'n geskiedenis van verskille en geskille.

In hierdie hoofstuk word die geskiedenis van verskille tussen Christene kortliks bespreek. Daar word aangedui hoe Christene verskille negatief hanteer en dit geskille maak. Smit & DE Villiers (1996:32) verwys dat ons moet aanvaar dat God sy konkrete wil nie aan Christene wil openbaar in en deur die proses van morele oordeelsvorming nie. Hierin moet Christene selfstandig tot 'n oordeel aangaande dit wat juis moreel is, kom. Ek sal ook die teenwoordigheid van die Heilige Gees by die mens asook die werk van die Heilige Gees ondersoek.

Christene se verskille oor die doop word veral ondersoek. Christene verskil oor die kinderdoop en die herdoop. Daar word verwys na die kerke wat die kinderdoop beoefen en die kerke wat die kinderdoop verwerp, asook die kerke wat die herdoop beoefen en die kerke wat die herdoop verwerp. Die betekenis van die begrippe kinderdoop en oordoop sal bespreek word. König (1996:170-183) Ek sal ook verwys na die redes wat aangevoer word waarom die oordoop vir mense belangrik is, na aanleiding van die studie wat deur König gedoen is.

Dit is egter ook belangrik om te kyk na die spanning wat ontstaan wanneer mense besluit om hul oor te laat doop. Dit gebeur dat verhoudings tussen families nie meer dieselfde is nie en ook dat huwelike onder groot druk kom. Gesinne het dus ook probleme en daarom is dit belangrik om kortliks na hierdie aspek te kyk. As verskille oor die doop dus negatief hanteer word, ontstaan daar dus spanning selfs binne gesinne.

5.2 Hoofstuk 3

‘n Konstruktiewe hantering van verskille – die rol van toleransie en omhelsing.

In hierdie hoofstuk word die deugde van toleransie en omarming bespreek. Dit is belangrik om te kyk na die deugde etiek. Koopman (2005:155-167) sê die volgende oor deugde: “ Deugde is ‘n neiging, ‘n aanvoeling om te wees en om op ‘n spesifieke manier te handel sonder voorafgaande refleksies.” Hy verwys dan na die vier kardinale deugdes waarom alles draai, naamlik: geregtigheid, selfbeheersing, om te kan onderskei en moed. Daarom sal ek op die sewe deugdes fokus wat dus ‘n mens se karakter bepaal.

Deugde-etiek het te make met die mens se gedrag wat voortspruit uit jou handeling. Daarom moet die doel en fokus van die mens nie op mense wees nie, maar die doel wat jy in die lewe wil bereik moet gaan om God te gehoorsaam. Dit is dus ook belangrik om te kyk na die etiek van verantwoordelikheid, omdat dit belangrik is dat ‘n mens altyd die volgende vrae moet vra wanneer jy iets wil doen: “Wat is die gevolg van dit wat ek wil doen?” "Watter doel wil ek bereik met die keuse wat ek gemaak het?"

Verder word in hierdie hoofstuk aangetoon hoe toleransie en omarming kan bydra tot die sensitiewe hantering van verskille. Die Teologiese werke oor toleransie en omarming sal bespreek word.

Scribner (1996:34) noem dat die deug toleransie ter sake is wanneer ons met Christene verskil oor verskillende dinge waarin ons glo en dat toleransie ons toelaat om in vrede saam te leef.

Soos reeds genoem leer filosowe ons ook oor toleransie. Creppell (2003: 05) noem dat die woord toleransie, sy oorsprong het in die Latynse term “ *tolerantia* ” en dit beteken om te verdra of om te dra. Hy noem ook dat toleransie die aktiewe proses van verbintenis is.

Toleransie gaan ook om die vlak van vertroue wat daar tussen individue is en daarom word gekyk na die voordele van vertroue en nadele van wantroue soos dit deur Dees (2004:07) bespreek word. McKinnon (2006:14) verwys na die verskillende kenmerke van toleransie en dit gaan ook kortliks bespreek word.

Johnson (2006:71) verwys dat die evangelie ons leer dat God in genade uitgereik het om die mens in Jesus Christus deur die krag van die Heilige Gees te omarm. Ons sal dus kyk na die voorbeeld wat God stel om die mens te omarm. Ons sal byvoorbeeld die werke soos die van Miroslav Volf

met die titel “*Exclusion & embrace*” en ook die werke van William Johnson met die titel “ *A time to embrace*” ondersoek.

Volf (1996:141) verwys na die vier strukturele elemente in die beweging van omarming. Dit gaan om die handeling van die mens. Die vier elemente is:

- 1) Om die arms oop te maak
- 2) Om te wag
- 3) Om die arms toe te maak
- 4) Om die arms weer oop te maak

Hierdie vier elemente waarna Volf verwys, sal kortliks bespreek word.

Versoening is baie belangrik in die rol van toleransie. Saam met versoening gaan vergifnis en berou gepaard en die doel van vergifnis en berou is die herstel van gemeenskap en om die stukkendheid van die verhoudings te genees (Vosloo 2001:27).

Versoening gaan dus om die herstel van die verhouding met God en met die medemens (Johnson 2006:42). Dit is belangrik om te kyk na watter rol versoening kan speel in die proses van toleransie en omarming. Daarom sal ons veral kyk na die werke soos dié van Vosloo, met die titel “*Reconciliation as the embodiment of memory and hope*, en dié van Johnson met die titel *A time to embrace*.

5.3 Hoofstuk 4

Die doop, toleransie en omarming.

In hierdie slothoofstuk word aangetoon hoe die deugde van toleransie en omarming kan help om verskille oor die doop op konstruktiewe wyse te hanteer.

Hoofstuk 2

Die Christenheid- 'n geskiedenis van verskille en geskille

1. Inleiding

Soos reeds in die inleiding genoem, handel hierdie studie oor die geskiedenis van verskille tussen Christene en hoe Christene verskille negatief hanteer. In die inleiding het ons voorbeelde genoem waaroor Christene verskil. Maar in hierdie studie sal ons slegs ondersoek hoe Christene oor die doop verskil. Die feit dat Christene oor die wil van God verskil sal ook ondersoek word. Kuitert (1981:240) verwys dat daar 'n veelheid van sienings is oor hoe Christene oor die wil van God verskil. Hy verwys dan na voorbeelde waarom Christene verskil. Dit sal dan opgevolg word deur die Heilige Gees te ondersoek. Die Heilige Gees woon in ons, maar tog verskil ons as Christene en word die verskille geskille. Die Heilige Gees kan ons dus help om verskille te hanteer. Onder die Heilige Gees sal ons die werk van die Heilige Gees en die teenwoordigheid van die Heilige Gees by die mens ondersoek.

Die doop word deur baie kerke as sakrament bedien, daarom is dit belangrik om ondersoek in te stel na die begrip sakrament en ook die betekenis wat daaraan geheg word. In hierdie bespreking van die doop sal ek na drie aspekte van die doop verwys naamlik: die kinderdoop, grootdoop en oordoop. Dit sal kortliks bespreek word. Verder sal ek die kerke wat die kinderdoop aanvaar en doen ondersoek, en ook aan die ander kant die kerke wat die kinderdoop verwerp, ondersoek. Ek sal ook die kerke wat die oordoop aanvaar en die kerke wat die oordoop verwerp, ondersoek. Daarvolgens sal ek die betekenis van die doop ondersoek en dit sal onder verskillende afdelings bespreek word. Al verskil Christene oor die doop, is daar tog punte waarop Christene saamstem en ons gaan dit kortliks bespreek. Ten slotte sal ek verwys na die gesindheid van lidmate in die doop gesprekke.

2. Die wil van God

Smit en De Villiers (1996:31) meen dat God sy wil nie op 'n onbemiddelde, direkte manier aan Christene openbaar nie. Christene leer die wil van God of die moreel juiste nie anders ken as in en deur die 'n proses van morele oordeelsvorming nie.

Volgens Kuitert (1981: 240) het Christene 'n probleem oor die pluraliteit van die moraal binne die Christelike kerk, en die probleem is oor die wil van God. Christene luister nie na mekaar wanneer hulle in 'n gesprek is oor 'n spesifieke tema, waaroor hulle verskil nie. Vir Kuitert is dit belangrik

dat Christene na mekaar moet luister as hulle verskil. Sy rede hiervoor is dat wanneer ons na mekaar luister, dan sal ons verstaan wat elkeen se motivering, sy of haar behoeftes en tekortkominge is.

Dit gebeur dat mense tydens hulle gesprekke mekaar misverstaan en dan verskil hulle en ook gebeur dit dat mense mekaar misverstaan oor die oplossing van 'n probleem tydens hul gesprek. Dit was vir Kuitert (1981:241-244) nie 'n wonderlike ervaring om voor gemeentelede te staan en te sien hoe die eenheid van moraal onder Christene meer en meer verdwyn het. Mense is geneig wanneer hulle 'n probleem wil oplos, verskil om die probleem op te los, en Kuitert is van mening dat die oplossing van die probleem telkens 'n nuwe probleem oproep.

Dikwels handel verskille ook oor die identiteit van 'n sekere groep, en is dit dan belangrik vir die groepe dat hul identiteit verdedig moet word. In die meeste gevalle gebeur dit dat nie een van die groepe tot 'n oplossing gekom het nie, maar dat albei groepe net verder met 'n probleem sit. Hulle kan nie tot 'n oplossing kom nie as gevolg van die verskille. Die verskille word dan geskille. Pluraliteit van moraal bestaan binne die Christelike gemeente. Kuitert verwys dat Christene dieselfde teologie aanhang, maar tog verskil. Na sy oordeel is dit soms nie nodig dat daar verskille van menings moet bestaan nie (Kuitert 1981: 251-255).

In die voorafgaande bespreking het ons die wil van God bespreek. Ons het bespreek hoe Christene verskil en een van die redes is dat hulle nie na mekaar luister nie, en dat dit dikwels handel oor die oplossing van 'n probleem. Kuitert het dit beklemtoon dat dit nie nodig is dat Christene moet verskil nie, omdat hulle dieselfde teologie aanhang. Hulle aanbid een God deur die Seun Jesus Christus. Dit is belangrik om saam met die feit dat Christene verskil, ook te verwys na die werk asook die teenwoordigheid van die Heilige Gees by die mens. Die rede vir laasgenoemde stelling is na aanleiding van Smit en de Villiers (1996:32) wat verwys dat God (en Christus) nie anders by die mens teenwoordig is as in die gestalte van die Heilige Gees nie. Daarom gaan ons in die volgende bespreking aandag gee aan die werk van die Heilige Gees asook die teenwoordigheid van die Heilige Gees by die mens.

3. Die Heilige Gees

3.1 Die werk van die Heilige Gees

Jonker (1975:34-37) noem dat die Heilige Gees 'n belangrike rol in die lewe van die mens speel. Onder Gods openbaring verstaan ons dat God Homself aan die mense bekend stel. Hierdie

bekendstelling van God geskied deur die Heilige Gees. Die Heilige Gees het van die begin by die skepping alles aangeraak wat God gemaak het.

Die Heilige Gees het dit nie as 'n vreemde taak gevind om vir God 'n nuwe woning voor te berei in die hart van die mens wat Gods teenwoordigheid misken en geweier het nie. Soos Christus gewillig was om vir ons sonde dood gemaak te word, sodat Hy ons kan loskoop van die vloek van die sonde, so is die Heilige Gees bereid om in ons vleeslikheid en sonde besig te wees en op 'n nuwe manier in ons te woon. Daardeur kan ons tempels van God wees wat eendag as volledige verlostes Hom in alle eeue sal prys.

3.2 Die teenwoordigheid van die Heilige Gees by die mens

Daar is dus geen rede vir ons om die werking van die Heilige Gees en die aktiwiteit van die mens teenoor mekaar te stel nie. Vir Smit en De Villiers (1996:32) is die beste metafoer waarvan die teenwoordigheid van die Heilige Gees die beste beskryf kan word, as die "inwoning". Die feit dat die Heilige Gees by ons inwoon, werk hy nie alleen op 'n verborge wyse in en aan ons nie, maar ook met ons in die sin van "saam met" ons.

Volgens Jonker (1981:87) is dit die Heilige Gees wat in die menslike gemeenskapsgees geken word en werksaam is. Die Heilige Gees is die teenwoordigheid van God in die gemeenskapsgees van die kerk. Die kenmerkende is dat die werk van die Heilige Gees ons aan die werk sit op so 'n wyse dat dit wat Hy in ons werk, altyd deur onself as ons eie werk voltrek word.

As die Heilige Gees nie anders werk as dat Hy die selfstandigheid van mense in hul handeling en denke eerbiedig nie, moet ons ook daarvan uitgaan dat dit ewe-eens ten aansien van die kennisname van Gods wil die geval is. Ons moet egter aanvaar dat God in en deur die Heilige Gees ook ten aansien van die kennisname van Sy wil alle kernvermoëns van mense inskakel en alle bewussynsaktiwiteite van mense aktiveer.

Wanneer ons aanvaar dat die Heilige Gees mense volledig inskakel as Hy die wil van die Vader aan hulle te kenne gee, moet ons ook aanvaar dat ons nie vir ons kennis van Gods wil aanspraak kan maak op onfeilbaarheid en volledigheid nie. Dit beteken dan dat ons ruimte moet laat dat Christene soms teenstrydige sieninge kan hê van wat die konkrete wil van God is (Smit en de Villiers 1996: 32).

In die bespreking oor die werk en die teenwoordigheid van die Heilige Gees, het ons geleer dat Christus deur die Heilige Gees in ons woon. Ons het geleer dat ons moet ruimte laat dat Christene soms teenstrydige sienings kan hê van wat die wil van God is. As mense moet ons dit aanvaar dat die Heilige Gees in ons woon en ons aan die werk sit. Ons moet dit eerbiedig.

4. Die begrip sakrament

Die doop word deur baie kerke en gemeentes as 'n bron van meningsverskil gesien en dit word dan nie in 'n positiewe sin verstaan en gebruik nie. In die praktyk speel die doop 'n rol in die gewone geloofs-en kerklike lewe en die bediening van die kerke. In baie kerke word die doop as sakrament bedien aan die dopeling. Daarom gaan ons kortliks bespreek wat die begrip sakrament beteken en wat dit is.

Duvenage (1978:468) verwys na Calvyn wat gesê het dat 'n sakrament 'n uitwendige teken is waardeur die Here die beloftes van sy goedheid jeëns ons aan ons verseël om die swakheid van ons geloof te versterk en ons van ons kant ons geloof bely voor Hom, die engele en die mense. 'n Sakrament is op die vaste fondament van Gods Woord gegrond. Die sakramente word dan getuienis van God se genade genoem en seëls van sy goedgunstigheid jeëns om ons geloof te ondersteun, te voed en te versterk. Deur die sakramente beloof God dat Hy vir ons 'n God sal wees en ons sy volk sal wees. Daardeur kan ons sê dat die sakramente ons geloof by God versterk en dat die sakramente vir die mense 'n getuienis van geloof is.

Uit die definisie oor wat die begrip sakrament beteken, word God se getrouheid vir ons bevestig. God sal altyd daar vir ons wees. Die sakrament is 'n getuienis van geloof vir die mense. Die doop dien dus as sakrament in sommige kerke. Die bespreking handel ook oor wat dit behels wanneer die doop bedien word en dat God 'n verbond sluit wat sy getrouheid bevestig. Noudat ons die doop as sakrament bespreek het, gaan ons in die volgende gedeelte fokus op die drie tipes doop. Die drie tipes doop gaan kortliks bespreek word.

5. Die drie vorme van die doop

5.1 Die kinderdoop

König verwys (1995: 04) dat ons onder kinderdoop verstaan dat dit gaan om die gebruik van kinders van gelowige ouers te doop, terwyl hulle nog babas is en nie self kan glo nie. Besprenkeling

doop word hier toegepas. Die kinderdoop word veral toegepas in die Gereformeerde en ander Protestante kerke.

5.2 Die Grootdoop

Dit gaan om die gebruik om mense te doop wat self hul geloof kan bely. Dit verwys dat hulle nie die mens as baba doop nie, omdat die baba nie sy geloof kan bely nie, maar volwasse mense wie verantwoordelikheid kan neem vir hulle besluit en daarom die keuse op sy eie kan maak om gedoop te word. Kerke wat die kinderdoop aanvaar en doen, het dus nie 'n probleem met die grootdoop nie. Die grootdoop word ook deur hulle toegepas, maar die kerk het 'n probleem as lidmate hulle laat oordoop. Hierdie tipe doop word veral in die Pinksterkerke aangetref en hulle glo in die onderdompelingsdoop, terwyl die kerke wat die kinderdoop doen, ook die mense grootdoop, maar die besprenkeling doop toepas.

5.3 Die Oordoop

Hierdie begrip word hoofsaaklik gebruik deur kerke wat die kinderdoop aanvaar. Hulle beskou dit as oordoop wanneer 'n persoon wat alreeds gedoop is (gewoonlik as baba) weer gedoop word. Hulle aanvaar dat die doop net eenmaal aan iemand bedien behoort te word, daarom is hulle gekant teen die oordoop (König 1986:170). Die kerke wat die kinderdoop verwerp, doop lidmate wie alreeds as baba of groot gedoop is.

Dit is dus duidelik dat daar verskille kan ontstaan as gevolg van die verskillende tipes doop wat bedien word. Vervolgens gaan ons dus oor tot die bespreking van die kerke wat die kinderdoop aanvaar en ook die kerke wat die kinderdoop verwerp. Nadat ons dit bespreek het gaan ons die kerke wat die oordoop doen en die oordoop verwerp ook bespreek. Christene is geneig om te verskil oor die kinderdoop en die oordoop. Ek gaan daarom net die twee tipes doop in diepte bespreek.

6. Die kinderdoop

6.1 Die kerke wat die kinderdoop aanvaar

König (1986:161) noem dat die kerke wat die kinderdoop aanvaar, die grootdoop ook aanvaar. Geen kerk in die wêreld verwerp die grootdoop nie. In die lig hiervan sou 'n mens kon sê dat daar kerke is wat twee vorme van die doop erken, die grootdoop en kinderdoop en die kerke wat net een vorm, die grootdoop erken.

Kerke wat die kinderdoop doen, doop die kind van Christenouers, maak nie saak of die kind klein of groot is nie. Die doopkandidaat het kontak met die Christelike tradisie en leef hy of sy as deel van die gemeenskap van die Christelike tradisie.

König (1986:157) verduidelik dat die besondere ryk betekenis van die doop volgens die Nuwe Testament gebonde is aan die historiese situasie van die Nuwe Testament waarin al die voorbeelde van die doopsbedieninge sendingdope is. In die verskeidenheid van betekenis oor die doop is daar egter een saak wat uitstaan en dit is dat God in die doop handel en wel tot heil van die dopeling. En dit is dan veral die basiese betekenis van die kerke wat die kinderdoop doen, dat dit God is wat in die doop handel tot heil.

Een van die belangrikste fasette is ook dat die kinderdoop erken word as die inlywing van die verbond. Die verbond is die verhouding tussen God en sy volk wat onder andere van God se kant af inhou dat Hy as hulle God hul sal laat deel in die heil, dit wil sê hulle sal red, seën, lei en bewaar. God se heil is nie beperk tot 'n vertikale en individuele verhouding tussen Hom en die enkeling nie, daarom gee hy aan die enkeling as lid van die geloofsgemeenskap deel in die heil: "Die geseënde en bewaarde gemeenskap van mense met God en met mekaar" (König 1986: 158).

Kinders van gelowiges is dus ingesluit in die verbond, in die sin dat hulle deel in die seëninge van die verbond, die warm geloofsgemeenskap, die gawes van die Gees en die bewaring van die Here. As die doop die inlywing van die verbond is, behoort die doop aan die kinders bedien te word aan kinders van gelowiges wat hierdie aandeel aan die verbond gaan hê. Die basiese betekenis van die doop as God se heilshandeling is dan wel waar van die kinderdoop.

6.2 Die kerke wat die kinderdoop verwerp

König (1986:171) wys daarop dat dit juis die Baptiste en Pinksterkerke is wat die kinderdoop verwerp. Hiervolgens gaan ons na die verskillende redes kyk van die kerke wat die kinderdoop verwerp. König verwys daarna dat die kerke wie die kinderdoop verwerp, probleme met die doop van die kinders het. Bekering is vir hulle 'n belangrike saak en hulle het dus 'n probleem oor die ouderdom waarop hulle kinders tot geloof en bekering kan kom, gedoop sou kon word en die vereistes wat aan hierdie bekering gestel behoort te word. Daarmee saam erken hulle dat dit moeilik is om uit te maak wanneer 'n kind bekeer is.

Die kerk wat die kinderdoop verwerp, is geneig om aan die doop 'n simboliese waarde toe te ken. Hulle hou vol dat die sakrament van God se heilshandeling nie aan babas bedien mag word nie. 'n Ander argument is egter dat Jesus groot gedoop is en ons moet sy voorbeeld navolg. Dit is dán dat die kerke wat die kinderdoop verwerp, glo dat die mens groot gedoop moet word. Kerke bestry die kinderdoop dat dit nie op 'n instelling van God gegrond is nie (König 1986:157).

Onder die bespreking oor die kerke wat die kinderdoop aanvaar en verwerp sien ons dat albei waardevolle standpunte het waarom hulle tipe doop belangrik is. Die kerke wat die kinderdoop aanvaar heg waarde aan die die doop as die inlywing van die verbond. Die verbond beteken dus dat God 'n God vir die volk sal wees en dat Hy hulle sal red en seën. Die kerke wat weer die kinderdoop verwerp, heg simboliese waarde aan die geloof dat God se heilshandeling aan die mens as volwasse bedien kan word en nie aan babas nie. Jesus was groot gedoop en die voorbeeld van Jesus moet nagestreef word. Noudat ons bogenoemde bespreek het gaan ons in die volgende bespreking verwys na die kerke wat die oordoop doen en die kerke wat die oordoop verwerp.

7. Die oordoop

7.1 Die kerke wat die oordoop doen

Ons het alreeds in die vorige gedeelte verwys na die kerke wat die kinderdoop verwerp. Dit is die kerke wat glo in die grootdoop en vir hulle is mense wat die kinderdoop ontvang het, ongedoop. Hulle doop dus nie so 'n persoon oor nie, maar doop hom of haar net. In hierdie verband weier hul dus om die begrip oordoop te aanvaar (König 1986:171).

Die kerke wat die kinderdoop verwerp, voel hulself verantwoordelik om lidmate van ander kerke wat klein gedoop is, te oortuig dat die kinderdoop nie werklik 'n doop is nie en dat hierdie lidmate groot gedoop moet word. Wanneer sulke lidmate oortuig word, is die kerke bereid om hulle groot te doop sonder om van hulle te verwag om by hulle lidmate te word en sonder om aandag te gee aan die posisies in die kerk waarin hulle behoort. Die kerke se doopbeskouing is, dat hulle doop presies soos daar in die Nuwe Testament gedoop is en dat hulle ook presies dieselfde betekenis aan die doop heg. Volgens die kerke wat die kinderdoop verwerp, is die rede omdat dit nie ooreenkom met die Nuwe Testamentiese doop nie.

7.2 Die kerke wat die oordoop verwerp

Die kerke wat die oordoop verwerp is kerke wat glo in die kinderdoop, maar ook glo die kerke in die grootdoop. As jy eenmaal as baba of grootgedoop is, glo hulle nie aan die oordoop nie. Lidmate ondervind probleme met die kinderdoop en nadat die lidmaat ondersoek ingestel het oor die doop en nie seker is nie, maak hy of sy eerder dubbel seker dat hy of sy regtig gedoop is, deur nog 'n keer gedoop te word.

Dit gebeur dat hierdie tipe lidmaat na 'n tyd weer anders oor die doop dink en dan weer terug na die kerk wil kom wat die kinderdoop aanvaar. Ons kry gevalle waar kerke dan eenvoudig met die kerklike tug met sulke lidmate omgaan. Hulle sien dan dat lidmate afgedwaal het van die leer van die kerk. Kerkrade stel sekere eise aan die oorgedoopte lidmaat. Die oorgedoopte lidmaat moet bely dat hy of sy met sy of haar oordoop sonde gedoen het en hom of haar daarvan moet bekeer (König 1986:181).

In die bespreking het ons opgemerk dat die kerke wat die oordoop doen, van mening is dat die persoon self verantwoordelikheid moet neem wanneer hy of sy gedoop word. Die kerke voel dat nie 'n baba, nog minder die ouer, verantwoordelikheid kan neem vir die kind nie. Die kerke wat die oordoop verwerp, glo dat God se heilshandeling by die doop van 'n baba teenwoordig is. Aan die anderkant word die lidmate onder kerklike tug plaas wat hulle laat oordoop het en terug na die kerk wil kom wat die kinderdoop aanvaar. Ons sien ook dat kerkrade sekere eise aan lidmate stel wie weer terug wil kom na die kerk wat die kinderdoop aanvaar. Dit is belangrik om die redes te ondersoek wat mense aanvoer waarom die oordoop vir hulle belangrik is. Vervolgens gaan ons daarna kyk aan die hand van die studie wat deur König gedoen is.

8. Waarom oorgedoop

König (1997:21) het navorsing gedoen om ondersoek in te stel wat die redes is wat mense aanvoer waarom mense hulle laat oordoop. Sommige mense het aangedui dat hulle hul laat oordoop het omdat hul ouers ongelowig was toe die persoon as baba gedoop is en dat hulle 'n besondere geestelike ervaring gehad het. Ander het weer gesê dat hy of sy deur die Heilige Gees oortuig was dat die grootdoop noodsaaklik is as 'n stap van gehoorsaamheid en 'n getuigenis van sy of haar bekering. Ander argumenteer weer dat Bybelstudie hom of haar laat oortuig het dat die kinderdoop verkeerd is. Ander was weer beïnvloed deur mense wie die kinderdoop verwerp het.

Deur die oordoop van mense ontstaan daar reaksies tussen families en daarom gaan ons dit kortliks bespreek.

9. Reaksie van Families

Soos reeds in die inleidende hoofstuk onder 1.6.1 genoem, kom families onder druk wanneer mense besluit om hulle te laat doop. Verhoudings breek op en dinge is nie meer dieselfde nie. Gesinne kom ook onder druk omdat die man en vrou nou in verskillende kerke is en dat die kinders rigtingloos is oor waar hulle moet kerk gaan en God aanbid.

König (1997:35) het egter 'n studie hieroor gedoen en ontdek dat dit in die meeste gevalle gebeur dat die huweliksmaats glad nie met mekaar daaroor praat nie. Ouers praat ook nie sommer met hul kinders daaroor nie en kinders praat ook maar net in klein getalle met hul ouers oor die oordoop. Die prentjie wat König gekry het, is dat mense skynbaar nie oor die ingrypende dinge waaroor hulle verskil met mekaar praat nie.

In ons bespreking oor die reaksies van die familie wanneer mense hul laat oordoop het, wil dit voorkom asof daar 'n gebrek aan kommunikasie is tussen familie lede oor die aangeleentheid is. Mense praat nie met mekaar oor die dinge waaroor hulle van mekaar verskil nie.

Al verskil mense oor die doop, oor watter vorme van die doop die regte doop is, is dit belangrik om die ryk betekenis wat aan die doop geheg word te verstaan. Daarom gaan ons in die volgende bespreking oorgaan na die bespreking van die betekenis van die doop. Die betekenis van die doop gaan aan die hand van König, Koopman & Vosloo en die dokument van die WêreldRaad van Kerke, *Baptism and Eucharist document* bespreek word.

10. Die betekenis van die doop

Die betekenis van die doop sal onder verskillende onderafdelings bespreek word. Vervolgens gaan ek die onderafdelings noem en daarna gaan dit bespreek word:

- ▶ Eiendom van Jesus Christus
- ▶ Vereniging met Jesus Christus
- ▶ Inlywing in die liggaam van Christus-die kerk
- ▶ Die ontvangs van die Heilige Gees
- ▶ Die doop as 'n gawe van God

- ▶ Die doop as God se werk
- ▶ Die doop en identiteit
- ▶ Die doop, vergifnes en nuwe lewe

10.1 Eiendom van Jesus Christus

Volgens König (1995:08) maak die doop ons die eiendom van Christus. Wanneer iemand “in die Naam van Jesus Christus” gedoop word, beteken dit dat hy of sy aan Christus behoort, sy eiendom word, en dat Christus volle gesag oor hulle lewe het. Om onder Christus se gesag te kom, beteken om uit die mag van die sonde en die bose verlos te word en om vrygemaak te word tot ‘n nuwe lewe. Die doop plaas ons onder die bevrydende gesag van Jesus Christus.

10.2 Vereniging met Jesus Christus

Die doop verenig ons met Christus. Die feit dat die doop ons met Christus verenig, beteken dat ons ‘n aandeel kry in alles wat hy beleef het. (König 1995:09) Die doop beteken die deelneming in die lewe, dood en opstanding van Jesus Christus. Die doop is gewortel in Christus se dood (WêreldRaad van Kerke).

Die Nuwe Testament ondersteun die etiese implikasies van die doop wat die liggaam was, verskoning van die hart, verskoning van alle sonde en ‘n handeling van geregtigheid. Die wat dus gedoop is skoon en gereinig deur Christus en ‘n etiese oriëntering is geggee as deel van die doop ervaring onder leiding van die Heilige Gees (WêreldRaad van Kerke).

Deur die doop is ons ou sondige lewe aan die kruis saam met Christus dood, en nou het ons ‘n nuwe lewe ontvang, naamlik: sy opstandingslewe. Ons het dus nou ‘n aandeel aan sy lewe wat Hy net vir God leef (König 1995:09).

10.3 Inlywing in die liggaam van Christus- die kerk

As ons deur die doop met Christus verenig is, volg dit byna vanself dat ons ook met mekaar verenig sal wees. Dit is wat die doop as inlywing van sy liggaam beteken. In die Bybel word die kerk telkens die liggaam van Christus genoem (König 1995:11). Deur die doop word die gedoopte as lid van die kerk erken (Spies 2002:302).

König (1995:11) verwys na Paulus wat besondere afleidings maak oor die eenheid van die gelowiges. Soos verskillende liggaamsdele nie almal dieselfde lyk en dieselfde funksie het nie, maar tog onderling verbind is tot een liggaam, so is daar ook onderlinge verbondenheid onder gelowiges ten spyte daarvan dat hulle soveel van mekaar verskil. Die Gees lyf ons dus deur die doop in Christus se liggaam- die kerk-in. Die feit dat daar net een Christus is en Hy net een liggaam het, beteken dit dat ons ook verbonde is aan mekaar.

Die doop is 'n teken en 'n seël van ons dissipelskap. Deur die doop is Christene bymekaar gebring in een met Christus, met mekaar en met die kerk van elke tyd en plek. Ons doop is dus 'n basiese binding van eenheid wat ons met Christus en geloof verenig. Die doop is ook 'n teken van die koninkryk van God en van die lewe van die wêreld wat nog moet kom (WêreldRaad van Kerke).

Volgens Koopman & Vosloo (2002:115) dien die doop as herinnering dat die kerk 'n gemeenskap is en 'n gemeenskap moet wees wat oop na die wêreld lewe. Ons doop roep ons op om deel te neem aan die drie-enige God se sending na die wêreld. Die doop bevestig ons identiteit as die van gestuurde-wees. Deur die doop wys die kerk hy is oop en ontvanklik vir die wêreld en weerspieël hy sodoende God se ontvanklike en gasvrye hart.

10.4 Die ontvangs van die Heilige Gees

Vir König (1995:27) is die ontvangs van die Heilige Gees baie belangrik, omdat die Heilige Gees in die doopformule genoem word: "Ek doop jou in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees." Ons word dus deur die doop net soseer die eiendom van die Heilige Gees (en van die Vader) as van Christus. Die Heilige Gees werk in die lewe van die mens voor en nadat hulle gedoop is.

10.5 Die doop as gawe van God

Die doop is beide 'n gawe van God en ons menslike respons tot hierdie gawe. Die doop is nie net 'n gebeurtenis wat op daardie oomblik ervaar word nie, maar is 'n lewenslange groei in Christus. Die doop is gewortel in Christus se dood. By elke doop moet die gemeente hul geloof in God ondersoek en self deel hê in die doop van ander persone (WêreldRaad van Kerke).

10.6 Die doop as God se werk

Spies (2002:302) wys daarop dat dit opmerklik is dat die doop aan die dopeling bedien word en die dopeling aan die ontvangkant staan. Die een wat skenk in die doop is God self. Alhoewel 'n mens die doop in die Naam van die Vader, Seun en Heilige Gees bedien, is God self aan die werk in die doop.

Volgens König (1986:191) hou al die betekenis van die doop verband met dit wat God doen en nie met wat ons doen nie. Die doop is God se werk. Die doop rig almal na God, na wat Hy doen. Ons kan nie onself in Christus of die kerk inlyf nie of self ons sondes vergewe nie. God doen dit. Daarom word die doop 'n sakrament genoem, dit wil sê 'n sigbare gestalte van God se onsigbare genade.

Dit is God (Vader, Seun en Heilige Gees) wat ons sy eiendom maak en nie ons wat dit doen nie. Dit is God wat ons met Christus verenig en in sy kerk inlyf en nie ons wat dit doen nie. God handel in die doop en ons aanvaar sy handeling in geloof. Dit beteken egter nie dat die doop ons belydenis of getuienis of daad van gehoorsaamheid is nie. Dit is God se werk waarop ons moet antwoord met ons belydenis en getuienis en gehoorsaamheid.

Die doop rus op die heilswerk van Christus, maar die doop is self die heilswerk van Christus. Deur sy kruisiging en opstanding het Christus die heil vir ons verdien, en deur die Heilige Gees gee Hy ons nou deel daaraan deur die verkondiging, die doop en geloof. Dit is in hierdie sin dat daar iets in die doop gebeur sodat die doop nie net 'n heenwysing of simbool of bevestiging van iets anders is nie (König 1995:32).

10.7 Doop en identiteit

Die doop gee ons 'n identiteit en dit sê vir ons aan wie ons behoort. Koopman & Vosloo (2002:111) wys daarop dat ons in die doop die identiteit wat God aan ons toeken in die openbaar vier. Die doop bevestig dat ons diepste identiteit, ons diepste geborgenheid, nie lê in wie ons is nie, maar aan wie ons behoort. In die doop vier ons dat ons storie in Christus en deur die Gees deel gemaak is van die drie-enige God se storie. Hierdie nuwe identiteit is gegrondves in God se keuse vir ons. Die doop herinner ons dat ons lewe nie geanker word in ons keuses nie, maar in God se keuse vir ons.

Somtyds gebeur dit dat mense sê: "Ek is in beheer van my eie lewe en ek kan self vir my 'n toekoms skep." Volgens Koopman & Vosloo (2002:112) is die Christelike self nie in die handelende individu nie, maar 'n ontvanger van God se handelings. Dit beteken nie dat die mens nie

kies of handel nie. Dit impliseer dat ons handelings vanuit God se handelings teenoor ons en ons keuse vir ons.

10.8 Die doop, vergifnis, en nuwe lewe

Koopman & Vosloo (2002: 113) maak die volgende stelling oor doop en vergifnis: “In die doop vier ons in die openbaar en met vreugde die nuwe identiteit wat God in Christus aan mense toeken. Die doop merk ons oorgang van ‘n identiteit wat deur ons status as sondaars bestempel word na een wat ons stempel as vergeefdes wat nuut, in diens van God se koninkryk kan leef.” Die doop herinner ons aan die vergifnes wat Christus verkondig en uitleef. In die doop vier ons die oorwinning deur ons deelname aan die sterwe van Christus, van ons nuwe identiteit as vergeefdes oor ons identiteit as sondaars. Dit is hierdie status van vergewe-wees wat dit vir ons moontlik maak om ander te kan vergewe. Die doop herinner ons dat ons in Christus vergewe en regverdig verklaar is.

In die bespreking oor die betekenis van die doop is daar ‘n ryk betekenis wat van groot waarde vir die gedoopte is. Ons besef dat ons as gedooptes Jesus Christus se eiendom is en dit plaas ons onder die gesag van Jesus Christus. Ons word verenig met Christus en so kry ons dan aandeel aan die lewe, dood en opstanding van Christus. Ons word ingelyf in die liggaam van Christus, wat beteken dat ons as lid van die kerk erken word. Ons ontvang die Heilige Gees deur die doop en die Heilige Gees woon in ons. Die doop is ‘n gawe van God en dit is gewortel in die dood van Christus. God werk self in die doop en die gedoopte staan in die ontvangkant. Die doop gee ons identiteit en so kan ons dan sê aan wie ons behoort. Deur die doop vier ons die oorwinning deur Christus wat die dood oorwin het. Alhoewel ons as Christene tog verskil oor die doop is daar tog punte waarop ons ooreenstem na aanleiding van die bespreking oor die betekenis van die doop. In die volgende bespreking gaan ons verwys na die punte waarop Christene tog wel saamstem.

1.1 Punte van ooreenstemming

In die voorafgaande afdelings het ons gekyk na hoe Christene verskil oor die doop. Aan die anderkant is daar tog punte waarop Christene saamstem. Ons vind ooreenkomste van die doop ongeag watter vorm van die doop ons in glo. Ons vind veral ooreenkomste van die doop in die Bem dokument. Die Wêreldraad van Kerke beskryf vir ons die ooreenkomste van die doop in die Bem dokument en dit word veral gevind onder die bespreking van die betekenis van die doop. Ons word in die naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees gedoop en dit beteken dat die Vader ons

inlyf in die verbond. Ons word deel van die geskiedenis van die Seun en die feit dat Hy gesterwe het en opgestaan het uit die dood. Die Gees lyf ons ook as liggaam in die kerk in en gee ons deel aan die nuwe lewe van hierdie nuwe gemeenskap. Deur die doop kan ons sê aan wie ons behoort en hoef mense nie te antwoord wie ek is, maar aan wie ek behoort. Ek is God s'n. Ons word almal deur God gedoop en glo almal aan die kruisiging. Daar is net een God en ons almal aanbid dieselfde God.

In hierdie hoofstuk het ons verwys na die verskille van Christene, en het ons na die doop as voorbeeld van verskille verwys. Dit is duidelik dat Christene verskil, maar wat belangrik is, is dat die regte gesindheid belangrik is wanneer Christene verskil. In die volgende gedeelte (die slotgedeelte van die hoofstuk), gaan ek na wenke verwys oor hoe om 'n regte gesindheid te handhaaf.

12. Konklusie

In hierdie hoofstuk was daar gepoog om ondersoek te doen oor hoe Christene verskil oor die doop. Ons het die kinderdoop, grootdoop en herdoop ondersoek. Christene verskil oor die doop en somtyds word die verskille geskille. Ons het gesien hoe belangrik is dit dat Christene ruimte maak vir mekaar wanneer hulle verskil. Louw (2005:23) verwys dat wanneer daar na die konsep ruimte verwys word, is die bedoeling dat die mens as beeld van God, God verteenwoordig en 'n omgewing van versoening word geskep waardeur die lewe menslik en leefbaar word. Ruimte is 'n verbondsruiimte van ontmoeting en samesyn. Ruimte evalueer mense in terme van daardie liefde wat mense onvoorwaardelik aanvaar vir wie hulle is.

Uit die bespreking van die betekenis van die doop het dit vir ons duidelik geword dat die doop vir ons identiteit gee. Louw (2005:21) verduidelik dat die woord identiteit van die Latynse woord *idem* kom, wat "*dieselfde*" beteken. Dit wat dieselfde is dui op die gehalte van wie jy is. Identiteit dui daarop dat dit wat vir die mens van waarde is, dit waarna jy strewe en op fokus, ooreenstem met houding, gesindheid, gedrag, dade en bedoelinge. Die persoon wie ek is bepaal dan wat ek doen.

Vir König (1995:04) is dit belangrik dat 'n mens 'n goeie gesindheid moet het, wanneer jy met ander oor die doop verskil. Hy verwys dan na hoe mense redeneer wat die kinderdoop verdedig en wat die kinderdoop verwerp. Vervolgens gaan ons kortliks daarna kyk.

Verdedigers van die kinderdoop redeneer dat die kinderdoop ons inlyf in die genadeverbond in. Mense wat die kinderdoop verwerp, verwerp dus die genadeverbond en daarmee verwerp hulle die genade. Hulle pleeg dus sonde teen die Heilige Gees (König 1995:04).

Teenstanders van die kinderdoop doen dikwels dieselfde. Volgens hulle aanvaar mense die kinderdoop omdat die doop in die plek van die besnydenis gekom het. Die besnydenis is egter deel van die ou verbond wat deur Christus afgeskaf is. Dit beteken dat die voorstanders van die kinderdoop in werklikheid nie vir Christus erken nie-en dus sonde teen die Heilige Gees pleeg (König 1995:04).

Vir König (1995:05) is dit belangrik dat deelnemers aan die gesprek as Christene die opdrag moet uitvoer om mekaar lief te hê, ander hoër ag as hulself en eerlik en nederig die waarheid probeer dien. Dit maak 'n groot verskil in 'n mens se houding as jy jou opponente nie as vyande aanvaar nie, maar as broers en susters in die Here. As 'n mens verder die werk van die Heilige Gees ernstig neem, ook onder Christene van wie jy verskil, sal jy makliker aanvaar dat hulle iets van die waarheid beet het. Ook sal jy by hulle kan leer, al stem jy nie met hulle saam nie. Dit sal jou help om hulle standpunte met respek en eerlike belangstelling te lees.

Konflik en verskille tussen Christene is onvermydelik. Dit sal altyd gebeur, maar dit is noodsaaklik dat Christene met verskille verantwoordelik moet omgaan. Daarom gaan ons in die volgende hoofstuk oor na die studie van 'n teologiese ondersoek oor watter rol toleransie en omarming kan speel wanneer Christene verskil.

Hoofstuk 3

“n Konstruktiewe hantering van verskille- die rol van toleransie en omarming

1. Inleiding

Soos in die inleidende hoofstuk genoem, handel hierdie hoofstuk oor die rol van toleransie en omarming wanneer Christene verskil. Toleransie is ‘n deug wat met die mens se gedrag en handeling te make het. Deugde-etiek sal dus bespreek word.

Dit is belangrik om te kyk na die woord “*deug*” en wat die betekenis van die woord is. Deugde bepaal jou karakter en daarvolgens sal ons na die 7 deugdes kyk wat ‘n mens se karakter bepaal. Voordat ons dit bespreek gaan ek kortliks noem waarna karakter verwys. Daarna gaan ons kyk na die etiek van verantwoordelikheid. Die etiek van verantwoordelikheid sal onder 5 onderafdelings bespreek word. Ek doen dit omdat dit vir my belangrik is vir die morele gedrag van die mens en ook vir die maak van keuses.

Die sinoniem vir toleransie is verdraagsaamheid en ek sal die twee terme met afwissling gebruik. Ek sal kyk na die waarde van toleransie, kenmerke van toleransie en ook na die belangrikheid van vertrouwe in die proses van toleransie. Toleransie gaan om in ‘n dialoog te gaan met mense met wie jy verskil. Ek sal kortliks verduidelik wat ‘n dialoog is en sal dan na sewe beginsels kyk wat belangrik vir ‘n dialoog is.

Nadat ons toleransie behandel het, gaan omarming bespreek word. Ek sal na voorbeelde van omarming verwys wat ons in die Bybel vind en hoe dit in die Bybel toegepas word. Daarna sal ek die drama van omarming behandel en die vier elemente (soos in die inleidende hoofstuk genoem) sal bespreek word. Laastens sal ek ondersoek watter rol versoening kan speel in die proses van toleransie en omarming.

2. Deugde

Koopman (2005:155) noem dat die Griekse woord vir deugde, *arête* is, en hierdie woord verwys na die goddelike mag wat ons het om te wees en om in ooreenstemming met die goeie te handel. Volgens Koopman & Vosloo (2002:65) is begrip *arête* moeilik vertaalbaar. Hulle noem dat *arête* met iets soos lewenskuns vertaal kan word, wat dan beteken om ‘n lewe te leef wat die moeite werd is.

Deug dui op die krag wat 'n goeie funksie vervul en dit dui op die voortreflikheid van gewoonte. Dit word gekenmerk wanneer jy iets herhaaldelik doen by wyse van gewoonte en later sal jy geneig wees om die goeie te doen. Dit impliseer dat deugde vereis word in 'n proses van konsekwente en kollektiewe gewoonte handelinge. Deugde help ons om die doel van waardes te bereik (Koopman 2005:155).

Elke mens het dus ook 'n karakter. Koopman (2005:155) verduidelik dat daar vier dinge is waarna karakter verwys. Vervolgens gaan ek daarna verwys.

- ▶ Eerstens verwys karakter na die manier hoe 'n persoon sy of haar taak uitdra.
- ▶ Tweedens verwys dit na die styl van die persoon in terme van sy of haar gedrag wat erken word.
- ▶ Derdens verwys karakter na die humor van 'n persoon, die styl waarin 'n persoon van ander onderskei kan word.
- ▶ En laastens verwys karakter dat 'n persoon karakter het en dit verwys na die feit dat in alles wat 'n mens doen kan ander sien dat daar selfbeheersing en intergriteit in 'n persoon is.

In hierdie gedeelte het ons bespreek hoe deugde 'n mens se karakter bepaal. Koopman verwys na die 7 deugdes wat 'n mens se karakter bepaal en vervolgens gaan dit bespreek word.

3. Sewe deugde wat 'n mens se karakter bepaal

Soos reeds genoem, sal ek fokus op die sewe deugdes wat 'n mens se karakter bepaal. Vervolgens sal ek die sewe deugdes noem en dit daarna kortliks bespreek. Die sewe deuges is as volg:

- ▶ Geregtigheid
- ▶ Matigheid
- ▶ Wysheid
- ▶ Moed
- ▶ Geloof
- ▶ Hoop
- ▶ Liefde

3.1 Geregtigheid

Koopman (2005:155) verwys dat regspersone nie objektiwiteit as 'n morele waarde wat private en publieke lewe lei, aanhang nie. Vir hulle is geregtigheid 'n beliggaming, geïnkarneerde waarde wat altyd hulle manier van leef, om te wees, om te besluit en om te handel in die wêreld, te lei.

Alhoewel ons na regs persone verwys het, het dit vir Christene 'n betekenis omdat dit betrekking het op die besluit wat jy maak om te handel en die manier waarop jy leef. Wat jy doen en die manier waarop jy leef moet van waarde wees.

3.2 Matigheid

Matigheid is 'n deug wat iemand beskerm teen die buitengewone gebruik van die goeie. In die lewe van gemagtige persone, sal 'n mens agterkom dat hulle altyd daarna streef om die regte ding te doen. Christene moet dus die vereiste nastreef om die regte dinge te doen in hulle verhoudings met die mens en met God en in alle fasette van die menslike lewe in die lig van God se Woord en die ander bronne van die moraliteit van die Christelike tradisies (Koopman 2005:156-157).

3.3 Wysheid

Die begrip wysheid verwys na mense wie onderskeiding kan maak tussen die regte en verkeerde dinge, die goeie en die slegte, heilig en onheilig, betroubaarheid en onbetroubaarheid aan God, gehoorsaamheid en ongehoorsaamheid aan Sy Woord en sy wil, as bekwame mense. In die lewe en wêreld van vandag is dit noodsaaklik dat mense wysheid en onderskeiding nodig het om die regte keuses te kan maak. Somtyds gebeur dit dat die keuse nie altyd tussen reg en verkeerd is nie, maar altyd tussen om en by reg en om en by verkeerd (Koopman 2005:157).

3.4 Moed

Om moed te hê beteken nie om in verbinding te wees met 'n spesifieke situasie nie, maar om verseker te wees. Mense wil bewus wees van God se teenwoordigheid in die wêreld. Dit is daarom vir mense belangrik om bewus te wees van God se teenwoordigheid en om bewus te wees moet 'n mens die sekerheid het (Koopman 2005:158).

3.5 Geloof

Koopman (2005:159) verwys na die 3 teologiese deugdes soos dit deur Thomas Aquinas geformuleer word naamlik:

- 1) om te glo dat God bestaan
- 2) om God te glo
- 3) om in God te glo

Geloof veroorsaak 'n rasonale aanvaarding van God se bestaan, om God se Woord ernstig op te neem, te vertrou, te verbind en om aan God gehoorsaam te wees. Daarom kan ons sê dat ons nie altyd seker is of ons glo nie, en of ons genoeg glo nie, maar dat ons altyd seker is in wie ons glo.

3.6 Hoop

Koopman (2005:159) verwys na Moltman wat hoop beskryf as hoop in God vir die opstanding en ewige lewe van die mens, vir die herlewing van die mens en vir die vreugde en die vervulling van God se verheerliking. God, sy verheerliking en Sy Koninkryk, is die sentrum van hoop. Christelike hoop maak die deure oop vir aksie in die wêreld. Hoop gaan oor in aksie. Dit wat jy altyd doen, is aksie en 'n mens kan altyd die vraag vra of dit God se goedkeuring wegdra.

3.7 Liefde

Liefde moet altyd daarop gerig wees om God te eer. Matigheid is liefde wat volledige oorlewering aan God impliseer. Moed is liefde wat teenoor alles verdraagsaam is, met vreugde vir die saak van God. Geregtigheid is liefde wat God alleen dien. Wysheid is liefde wat tussen daardie dinge onderskei wat of verhoudings breek of verhoudings opbou met God. Ons leer van liefde in die persoon Jesus Christus. Dit is daarom belangrik dat die klem nie moet wees op die liefdevolle handeling van Christus nie, maar op sy liefdevolle wese. Liefde is altyd die openbaring van God in Jesus Christus. Daar is net een liefde naamlik die liefde van God in Christus. Die liefde van die mens is niks anders as die liefde van Christus nie (Koopman 2005:160-161).

Die liefde moet teenoor ander mense uitgestraal word en ons moet ons die vraag afvra hoe word ons die regte tipe mense wat God se liefde uitstraal. Ons antwoord lê in Efesiërs 2:8-10 wat beklemtoon dat ons uit genade gered word en dit kom nie van onself nie, maar is 'n gawe van God. Ons moet nie trots wees op onself nie, maar ons moet trots wees op God wat ons geskep het om ons lewe te wy aan die goeie dae.

In die bespreking van die 7 deugde het ons geleer dat ons doen en late van waarde moet wees. Ons moet die goeie nastreef om te doen. Wysheid is belangrik om te kan onderskei of dit wat ek doen reg of verkeerd is. Om moed te hê beteken om bewus te wees van God se teenwoordigheid. Ons geloof laat ons toe om seker te wees in wie ons glo en ook op die een in wie ons glo, te vertrou. Hoop bevestig dat alles wat jy doen aksie is en liefde is belangrik omdat dit liefde is wat moet soek om God te eer.

In die bespreking van die 7 deugde wat 'n mens se karakter bepaal, is dit vir my duidelik dat al die deugde belangrik is in die proses van omarming sowel as in toleransie. Dit is belangrik dat hierdie karaktertrekke teenwoordig moet wees in 'n persoon se lewe. Noudat ek gekyk het na hoe belangrik deugde is, sal ek nou oorgaan tot die bespreking van verantwoordelikheid. Ek sal kyk na die etiek van verantwoordelikheid en dit sal onder die vyf onderafdelings bespreek word. Ek doen hierdie deel omdat daar vir my 'n verband is in die etiek van verantwoordelikheid om sodoende omarming en toleransie te kan beoefen.

4. Die etiek van verantwoordelikheid

Voordat ons die 5 onderafdelings gaan bespreek gaan ons kortliks die begrip verantwoordelikheid bespreek. Ons moet altyd onthou dat die vraag na 'n goeie Christelike gemeenskap 'n vraag is wat dringende besinning en handeling vereis. Hier speel die begrip verantwoordelikheid 'n belangrik rol. Die term verantwoordelikheid het in die etiese gesprek weer sterk op die voorgrond getree in die konteks van die rekonstruksie proses na die Eerste Wêreldoorlog. Dit is bedoel as 'n kritiek op die sogenaamde Protestantse gesindheidsetiek, waarvolgens dit die enkeling se waardes, oortuigings, houding of motief is wat morele gedrag bepaal (Koopman & Vosloo 2002:77).

Die vyf onderafdelings van etiek van verantwoordelikheid is as volg:

- ▶ Verantwoordelikheid is om na die gevolge te kyk
- ▶ Verantwoordelikheid en die gevaar van apatie
- ▶ Verantwoordelikheid is om te handel
- ▶ Verantwoordelikheid is om te antwoord
- ▶ Verantwoordelikheid en die toekoms

Vervolgens sal ek bogenoemde aspekte bespreek.

4.1 Verantwoordelikheid is om na die gevolge te kyk.

Dit is belangrik dat ons moet vasstel wat die moontlike gevolge van ons morele keuses en handelings is. Koopman & Vosloo (2002:78) verwys na Weber wat pleit vir 'n verantwoordelikheidsetiek wat behels dat mense verantwoordelikheid neem vir 'n meer morele samelewing deur die gevolge van hul optrede deeglik en konkreet in berekening te bring. Hierteenoor stel etiek van verantwoordelikheid konkrete vrae soos: Hoe sal die volgende geslagte lewe? Wat moet ons nou en hier doen sodat ons kinders, die komende geslagte, 'n menslike en menswaardige lewe kan lei? Ons kan egter die vraag vra: Wat moet ons doen om te help dat ons

kinders nie kan sien hoe daar met verskille geleef word en dat ons kinders die mooiheid kan sien van 'n gemeenskap wat in vrede leef?

4.2 Verantwoordelikheid en die gevaar van apatie

Ons gedagtes, idees, sienings en oortuigings funksioneer dikwels soos ideologieë, soos wapens in 'n sosiale stryd. Dit druk soms ons haat, verwerping en ignorering van ander uit. Ook deur ons taal, ons woorde, die manier waarop ons praat, met en oor mense, oor alledaagse dinge, oor probleme in die samelwing, oor geluk, goed en sleg, gee ons hoop vir of vernietig ons die toekoms. Die effek van ons dae en versuim van ons onbetrokkenheid, apatie en gebrekkige omgee vir die ander kan ook vernietigend wees. Dit is daarom belangrik om sulke vorme van gedrag aan te spreek. Dit kan egter help in die proses van verdraagsaamheid en omarming as mense met sulke vorme van gedrag aangespreek word (Koopman & Vosloo 2002:80).

4.3 Verantwoordelikheid is om te handel

Teenoor apatie staan dus die bereidheid om betrokke te raak en om te handel. Die gevaar is om te dink dat jy eers kan handel as jy al die inligting het en as jy vooraf weet jou handeling gaan sukses en regte resultate lewer. Ons moet dus die moed hê om deel te neem aan die lewe, om by die storms uit te kom en te handel. Om so te handel kan beteken dat ons skuld op ons neem ter wille van die toekoms, ter wille van ons kinders. Ter wille van ons kinders en die toekoms sal 'n handeling van verdraagsaamheid en omarming groot sukses aan die dag bring (Koopman & Vosloo 2002: 81).

4.4 Verantwoordelikheid is om te antwoord

Verantwoordelikheid is om te antwoord op God en jou medemens se aanspraak op jou lewe. Christene word in die Bybel opgeroep om in die wêreld en in die geskiedenis verantwoordelik te lewe voor die aangesig van God. Christene se unieke bydrae tot die etiek van verantwoordelikheid is dat ons verklaar dat verantwoordelikheid primêr verantwoordelikheid teenoor 'n persoon is en dat die persoon in konkrete gestaltes na ons toe kom. Die drie-enige God bepaal ons verantwoordelikheid in die wêreld en help ons om getrou hieraan te lewe.

Verantwoordelikheid is verantwoordelikheid teenoor God, medemens en die skepping. Ons kan dit alleen nakom op grond van en in die diepe afhanklikheid van God se getrouheid aan die mens. Konkrete verantwoordelike gedrag in die wêreld is 'n uitdrukking van ons geloof in Jesus Christus,

ons getrouheid en gehoorsaamheid aan God en ons dankbaarheid, wat veral in ons gebede gesien word. Wanneer ons dus verantwoordelikheid sien as antwoord op God kan ons dan verdraagsaamheid en omarming ook verstaan as gehoorsaamheid aan God en dankbaarheid vir sy getrouheid (Koopman & Vosloo 2002:82).

4.5 Verantwoordelikheid en die toekoms

Christene se etiek van verantwoordelikheid word gevoed en gedra deur getuïenis van die lewende God wat met sy mense bemoeienis maak in hul konkrete geskiedenis, in die verlede, hede en toekoms. Dit is belangrik dat ons moet raaksien dat ons keuses en optrede nou saamhang met ons karakter en ons passies. Ons keuse tot omarming en verdraagsaamheid bepaal ons karakter wat dan 'n getuie is voor God (Koopman & Vosloo 2002:84).

Uit die bespreking oor die etiek van verantwoordelikheid, word ons bewus van ons verantwoordelikheid in ons keuses wat ons maak en dat ons verantwoordelik teenoor God en die toekoms moet wees, as ons in vrede wil leef. Ons gedrag en optrede kan bydra tot 'n goeie samelewing. Om verantwoordelik op te tree, moet ons besef dat ons afhanklik van God moet wees, en dat ons dit nie op ons eie kan doen nie. Noudat ons die etiek van verantwoordelikheid bespreek het, gaan ons oor tot die bespreking van die rol wat toleransie en omarming kan speel wanneer Christene verskil.

5. Toleransie

In 1 Korintiërs 13 lees ons hoedat Paulus aan die gemeente van Korinte oor die liefde skryf. In vers 7 noem Paulus dat die liefde alles bedek, glo alles, hoop alles, verdra alles. Paulus bedoel hiermee dat die verdraagsaamheid, geloof, en hoop wat met liefde verbonde is, vir altyd duur. Die liefde moet onder alle omstandighede volhard.

Creppell (2003:03) noem dat die algemene definisie van toleransie basies met twee komponente te make het. Die eerste is dat dit gaan om die verwerping van persone en tweedens het dit te make met die beperking van iemand se indrukwekkende reaksie. Na aanleiding van bogenoemde verduideliking is toleransie vir Creppell 'n positiewe handeling om nie met iemand anders se negatiewe antwoord in te meng nie.

Vir Creppell is dit belangrik dat die verwerping wat in die praktyk tussen persone plaasvind, verbreed moet word om die situasies van konflik in te kan sluit op 'n meer algemene manier. Dit moet ook die belangrike verskille tussen groepe aanwys en oor hoe mense oor spesifieke godsdienste verskil. Volgens Creppell (2003:04-05) is 'n gemeenskap wat in vrede funksioneer, waarin persone hul verskille van ander merk, en waarin hulle nie bedreig word met verwerping nie, gewoonlik nie 'n gemeenskap sonder verskille nie. Dit is 'n gemeenskap wat toleransie ten toon stel op 'n gebruiklike manier.

Creppell (2003-04-05) voeg dan 'n derde komponent by. Om verwerping en beperking te voorkom, bly 'n mens in 'n verhouding met die persoon of met die groep met wie jy in konflik is. Sonder 'n verhouding kan daar geen toleransie plaasvind nie. Toleransie is 'n gawe van 'n groep mense of van 'n persoon wat die begeerte het om 'n ander groep te soek of ander persoon te soek wat begeer word. Toleransie moet dus net met jou gedrag en gesindheid te make het en dit moet lei na 'n proses van erkenning.

In die bespreking het ons geleer dat daar 'n verhouding moet wees tussen persone sodat toleransie kan plaasvind. Toleransie vra ook vir 'n gesindheid wat lei tot 'n proses van erkenning. In die volgende gedeelte sal ek die waarde van toleransie bespreek.

6. Toleransie as waarde

Die leuse van 'n verdraagsame persoon is lewe en laat leef. Toleransie is 'n kontroversiële waarde. Die waarde van toleransie kan dus die beste realiseer in die persoon se gedrag (McKinnon 2006:03).

Toleransie word beskryf as die beste oplossing wanneer mense in konflik is. Dit is gewoonlik ook die uitweg wat Christene sal voorstel wanneer hulle verskil, om dan sodoende die vrede te kan bring tussen die mense waar konflik is.

Die waarde wat toleransie na vore bring is vrede en sodoende kan die leuse van toleransie nagevolg word soos dit in die gedeelte bespreek was. Vervolgens sal ek ondersoek doen na die kenmerke van toleransie.

7. Kenmerke van toleransie

McKinnon (2006:14-15) verwys dat daar ses strukturele kenmerke van toleransie is. Hulle is as volg:

- 1) Verskille
- 2) Belangrkhaid
- 3) Opposisie
- 4) Mag
- 5) Geen verwerping
- 6) Vereistes

Verskille verklaar 'n kondisie van verdraagsaamheid; tensy 'n persoon of 'n groep van my verskil, kan ek nie gesê word om verdraagsaam teenoor hulle of hom of haar te wees nie. Jy kan nie teenoor jouself verdraagsaam wees nie. Elkeen is selfidenties in 'n geval waar niemand hom of haarself kan verdra nie.

Met belangrikheid is dit duidelik dat ons net verdragsaam kan wees na aanleiding van dit wat ons as belangrik beskou of wat betekenisvol is. Dit wat ons as onbelangrik of onbetekenisvol beskou sal ignoreer word.

Opposisie is die kenmerk waar dit mag die geval wees dat die verdraagsame persoon teengestaan kan word, na wat hy of sy moet verdraagsaam wees. Hierdie soort handeling kan 'n vorm van verwerping neem.

Vir McKinnon is kenmerke mag en geen verwerping, in verhouding tot die beheer wat die verdraagsame persoon glo oor dit waaroor hy of sy verdraagsaam moet wees. Mag verklaar omstandighede van verdraagsaamheid. 'n Persoon se eerste aandrang wanneer hy of sy met iets gekonfronteer word wat hy of sy teenwerk, is om dit weg te neem van die ondervindings.

Kenmerk ses verwys na redes hoekom daar 'n vereiste aan verdraagsaamheid is. 'n Mens kan sê dat dit vereis word omdat die alternatief aan verdraagsaamheid haat is. Dit is baie negatief omdat Christene in vrede moet leef. Verdraagsaamheid word dus as 'n praktiese strategie gesien wat deur wyse mense aanvaar word om dan daarin te slaag om ander te verander na persone wat om verdraagsaamheid toe pas. Die verdraagsame persoon is 'n deugsame persoon.

Die kenmerke van toleransie leer ons dat dit alles te make het met die gedrag wat jy beoefen. Vervolgens is dit dan belangrik om te verwys na die vertroue in toleransie en daarom sal ek ook verwys na die voordele van vertroue en die nadele van wantroue.

8. Vertroue in toleransie

Vir Dees (2004:06) is dit belangrik dat ons mekaar moet vertrou. Wanneer ons dan mekaar vertrou dan sal ons dieselfde belangstellings hê. Verdraagsaamheid betrek 'n minimale vlak van vertroue. Vir Dees is die waardigheid van die mens baie belangrik. 'n Waardigheid wat versoek dat ons nie maar mense net eenvoudig kan behandel soos ons wil nie. Alle mense is na die beeld van God geskape, en dit sê vir ons dat die mens waarde het. Ons moet mekaar respekteer.

8.1 Die voordele van vertroue

Die voordele van vertroue is om die beste gesindhede en gedrag aan die mense te bewys. Jy moet daardie gesindheid handhaaf dat mense jou kan vertrou. As die vlak van vertroue tussen mense daar is, dan sal mense met groot vrymoedigheid saam kan werk. Hulle sal daardeur besef dat dit nie om hulself gaan nie, maar om die eindoel, wie Christus is. Mense sal besef dat al die werke wat gedoen word vir Christus gedoen word tot opbou van sy koninkryk hier op aarde. Jy moet ook die persoon kan glo. Wanneer al die positiewe gesindhede in die verhoudings is, en al die samewerking, dan sal dit 'n vlak bereik van verbintenis met mekaar (Dees 2004:40-41).

8.2 Die nadele van wantroue

Verdraagsaamheid vereis dat elke kant van die partye wat verskille het, bereid moet wees om in dieselfde gemeenskap saam met mekaar te kan lewe. Aan die anderkant, vereis dit dat ons hulle moet vertrou om nie ons in ons eie vervolging te benadeel nie en om nie wraak te neem met die strukture wat benodig word om die gemeenskap te bewaar nie. Verdraagsaamheid maak ons kwesbaar aan hulle, omdat dit moontlikhede skep dat ons van hulle kan aanval. Daarom is dit belangrik dat ons hulle moet vertrou om nie voordeel te neem van ons bereidheid om saam te werk nie.

As daar nie vertroue aan beide kante van die partye is nie, kan hulle nie die afgeleë verhouding vorm wat verdraagsaamheid vereis nie. In enige proses van konflik kan dit wees dat die partye genoeg rede het vir wantroue aan mekaar en so sal hulle dit moeilik vind om mekaar te vertrou (Dees 2004: 33).

Die voordele van vertrouwe leer ons dat mense met groot vrymoedigheid sal kan saamwerk en die nadele waarsku ons van negatiewe dinge wat kan gebeur soos vervolging en geweld. Daar word in die volgende gedeelte spesifiek verwys na die belangrikheid van dialoog wanneer verdraagsaamheid toegepas word. Om verdraagsaam te wees, is om dialoog te kies.

9. Verdraagsaamheid is om in dialoog te gaan

Weibe (1995:266) verwys dat die idee van verdraagsaamheid 'n belangrike rol in die denke van Hans Jochen Margull gespeel het en vir hom was verdraagsaamheid 'n belangrike vereiste om in dialoog te gaan. Dit laat dan toe tot die positiewe erkenning van verskille wat daar is en om nie met die verskille saam te leef nie. Verdraagsaamheid is vir hom iets belangrik omdat verdraagsaamheid bestaan in die lig van God se verbintenis aan die mens en dit geskied in die vorm van respek en gelykheid.

Vervolgens is dit egter belangrik om kortliks te verduidelik wat ons bedoel as ons van dialoog praat en daarna sal ek kyk na die sewe reëls wat vir Max Warren belangrik is wanneer 'n Christen in dialoog gaan met nie Christene. Alhoewel dit daarvoor geskryf was, is ek van mening dat dit tog gebruik kan word wanneer jy met ander verskil.

10. Dialoog

Bosch (1991:483) verduidelik dat dit baie belangrik vir Christene is om te aanvaar dat daar verskillende gelowe en godsdienste beoefen word. Jy moet in gesprek tree saam met ander mense en ander godsdienste. 'n Dialoog het te make om ook ander se godsdienste en ander se geloof in ag te neem. Vandag gebeur dit dat mense net hul eie godsdienste in ag neem en nie ander godsdienste erken nie.

Bosch (1991:484) sê verder dat ware dialoog verbintenis voorstel. Dialoog beteken dus om getuie te wees van ons diepste oortuigings en om na ons naaste te luister. Vir Christene is die Christelike geloof 'n godsdienste van genade en dit vind sy sentrum in die kruis.

Ons vind ook verskillende benaderings van dialoog, naamlik die inklusiewe benadering, eksklusiewe benadering en die pluralistiese benadering (Knitter 1996:04). Ek gaan egter nie elkeen van die benaderings verduidelik nie, maar slegs die inklusiewe benadering. Ek doen dit omdat ek van mening is dat dit betrekking het tot hierdie studie. Die inklusiewe benadering wil vir ons sê dat

ons as Christene ook moet kyk na ander godsdienste as wettig en as maniere van verlossing. Ons moet aanvaar dat almal in die verlossingswerk van Jesus Christus ingesluit is.

Dialoog is belangrik omdat ons in daardie proses van die ander leer. Dialoog laat ons toe om te besef dat ander se godsdiens wettig is en dat ander godsdienste ook ingesluit is in God se verlossingswerk vir die mens. Wanneer die begrip dialoog op so 'n manier aan ons verduidelik word, is dit belangrik om ook te verwys na die sewe beginsels van dialoog.

11. Sewe beginsels vir 'n dialoog

Meiring (2006:590-597) verwys na Max Warren se verskillende beginsels wat belangrik is wanneer ons in dialoog gaan met iemand wie van ons verskil. Die verskillende beginsels is:

- ▶ Ons gemeenskaplike eenheid
- ▶ Die alomteenwoordigheid van God
- ▶ Die beste in ander godsdienste
- ▶ Identifikasie
- ▶ Beleefdheid en beskeidenheid
- ▶ Interpretasie
- ▶ 'n Lewende verwagting

11.1 Ons gemeenskaplike eenheid

Wanneer Christene met ander Christene in gesprek tree met ander godsdienstige oortuigings, gaan dit om mense wat mense ontmoet, nie godsdienste of sisteme wat met mekaar in verhouding tree nie. Mense tree in gemeenskap met mekaar as mense wat deur God gemaak is en sy beeld vertoon. Ons dra saam ons skuld. Ons mag saam deel hê aan die verlossing wat Christus vir ons gesamentlik verwerf het. Vir Meiring is dit belangrik dat jy moet vergeet dat mense van ander gelowe, in daardie tipe geloof is, omdat hulle ook mense is.

11.2 Die alomteenwoordigheid van God

Wanneer jy in dialoog met iemand is, is dit belangrik dat jy bewus moet word van die alomteenwoordigheid van God. Voordat ons op die toneel kom was God reeds daar. Voordat ons die dialoog begin was God reeds besig om deur Sy Gees die terrein voor te berei. Dit maak dat ons

in dialoog kan gaan, in die wete dat ons nie alleen in gesprek gaan nie. Die Here gee ons die gedagtes, en die woorde wat ons nodig het.

11.3 Die beste in ander godsdienste

As ons werklik onder die indruk is dat God voor ons daar is, sal ons die gesprek met respek bejeën. Ons sal ons skoene van ons voete moet trek, want dit is vir hom heilige grond. Dit bring mee dat ons deur die beste in ander godsdienste sal laat lei, nie die slegste nie. Dit gebeur te maklik dat ons ons in die ander se swakpunte verlekker en ons moet daarteen waak om dit nie te doen nie, maar moet na die goeie en egte dinge in die persoon se lewe vra.

11.4 Identifikasie

Hierdie beginsel vra die gewilligheid om jou met die ander te identifiseer en om jou so ver as moontlik in die ander persoon se lewe en omstandighede in te leef. Dit vra van jou dat jy die taal van sy hart sal leer verstaan. Dit kom nie vanself nie, maar dit vra verbeeldingskrag, uithouvermoë, nederigheid en baie liefde. Om 'n getuie van Jesus te wees was nog nooit goedkoop nie. God het mens geword, ons vlees en bloed aangeneem, ons lewens met ons gedeel, ons dood sy dood gemaak om sy liefde aan ons te demonstreer en ons 'n nuwe en ewige lewe te gee.

11.5 Beleefdheid en beskeidenheid

'n Mens kan nie by 'n dialoog betrokke raak, as jy dit nie in 'n gesindheid van nederigheid en beskeidenheid doen nie. Daar is niks wat 'n gesprek gou laat sneuwel as 'n houding van arrogansie, van luister na my en ek weet beter as jy houding nie. Nederigheid is die kenmerk van die evangelieverkondiger, van die persoon wat soos Jesus bereid is om sy eie heerlikheid en eer af te lê ter wille van die wat hy met die evangelie wil bereik.

11.6 Interpretasie

Hier gaan dit oor wat jy sê. Dat jy moet besef dat jou woorde 'n verskil kan maak. Maar ook kan jy deur jou gesindheid iets vir die hoorder sê wat negatief is, en dan word dit ook negatief interpreteer. Daarom sê Meiring dat dit vir die interpreteerder belangrik is wat hy sê, maar dikwels ook wat hy nie sê nie. Jou woorde kan 'n verskil maak, maar jou dade, jou gesindheid, jou voorbeeld en jou liefde nog meer.

11.7 'n Lewende verwagting

As jy met iemand om 'n tafel gaan sit, dan verwag jy dat iets moet gebeur. Wanneer Christene van ander godsdienste verskil en mekaar ontmoet en om die tafel sit, dan gebeur daar iets. Dit is om iets van die persoon te leer. Uit die gesprek leer ek ook van myself. Ons leer ook van God ken en besef dan ook dat Hy in beheer is van die wêreld. Omdat Christus aan die kruis gesterf het, het ons die reg om 'n hoopvolle gesprek met ons bure aan te knoop. Die feit dat Hy opgestaan en opgevaar het, gee sin aan al ons moeisame pogings om ons geloof met ander te deel. Dialoog is hoop in aksie.

In die bespreking van die sewe beginsels vir dialoog, het ons onder gemeenskaplike eenheid geleer dat ons nie moet vaskyk teen die godsdiens wat iemand beoefen wanneer ons in gesprek met die persoon tree nie. Onder die alomteenwoordigheid van God, moet ons bewus word van God se teenwoordigheid in ons gesprek met die ander. Ons moet net die beste in ander godsdienste sien, jou inleef in ander se omstandighede, 'n gesindheid van nederigheid handhaaf, 'n positiewe gesindheid openbaar en dat ons van God en Christus in ander kan leer. Hierdie sewe beginsels help ons hoe om verskille oor die doop te hanteer. Ons moet nie vaskyk na watter vorme van doop elkeen beoefen nie, en moet bewus word van God se teenwoordigheid in elke persoon wanneer ons met iemand in gesprek tree.

12. Omarming

Die bespreking handel kortliks oor wat God van die mens verwag en ook hoe die Bybel van omarming praat. Die skrifgedeelte uit Lukas 15:11-32 word as voorbeeld gebruik. Daarna word lig gewerp op die drama van omarming.

Die lering van die inkarnasie bevat in sy hart die goddelike verwelkoming van die ander, om daardie selfde verwelkoming te omvat is die hart van ons gehoorsame antwoord aan God se genade. Die God wie vir ons is en met ons is in Jesus Christus, nooi ons uit deur die werk van die Gees, om te wees vir en met die ander (Johnson 2006:72).

God wil baie meer vir sy mense hê as om 'n ongelukkige lewe te leef. Dit gaan nie oor die liefde van God nie, maar oor die feit dat God van ons hou. God geniet ons en wil gemeenskap met ons hê (Johnson 2006:81). Dit kan dus as een van die redes gesien word hoekom dit belangrik is dat Christene mekaar moet omarm wanneer hulle verskille het, sodat die verskille nie geskille kan word nie.

Die Bybel beeld God as 'n God van reg en geregtigheid uit wie alle mense omarm, spesifiek diegene wie uitgesluit voel. Jesus het met die buitestaanders om een tafel gesit en dit is ook 'n voorbeeld van hoe Jesus omarming toegepas het. Dit is 'n bewys hoe Jesus hulle aanvaar het (Johnson 2006: 73).

Die evangelie roep ons op wanneer Christene verskil, moet hulle mekaar omarm en mekaar liefhê. Volf verwys ook na een van die voorbeelde in die Bybel hoe omarming toegepas is. Hy verwys na Lukas 15:11-32 wat handel oor die gelykenis van die verlore seun. In hierdie teks kom drie karakters voor, naamlik: die jongste en oudste seun en die Vader. Ons gaan net die karakter van die Vader as voorbeeld gebruik. In Lukas 15:13 lees ons dat die jongste aanspraak gemaak het op sy erfdeel en hy wou weggaan van sy vaderhuis. Die Vader het geen weerstand gebied nie en het die seun laat gaan. Hy was nie kwaad vir die seun nie, maar sy hart was heelyd by die seun al was die seun in 'n ver land. Ons lees toe die Vader sy seun sien aankom het, het hy hom tegemoet gehardloop en die seun omarm. Alhoewel die seun die belydenis gedoen het, sien ons dat dit nie nodig was omdat die aanvaarding van die seun alreeds daar was (Volf 1996:159-160).

As Paulus praat hoe om 'n etiese lewe te leef, praat hy nie van reëls en regulasies nie, maar plaas elkeen se wese in die diens van God. In Romeine 13:9 verstaan hy die gebooie en som dit op in die gebod om jou naaste lief te hê soos jouself. Om te weet wie ons is, is 'n gawe van God en ons is geroep om ons lewe te leef deur God en aan God. Dit beteken om ons liggaam aan God te gee as 'n lewende offer en lewende lewe wat konstant daarna soek om die wil van God te onderskei (Johnson 2006: 76).

Christene moet die nood van belydenis erken en moet verantwoordelikheid neem vir die heling en die herstel van gebroke verhoudings.

In die bespreking van omarming het ons geleer dat God ons liefhet en hy nie wil hê ons moet ongelukkig leef nie, maar moet 'n gelukkige lewe leef. Jesus het vir ons die voorbeeld daar gestel en ons moet die voorbeeld nastreef. Omarming vra dat aksie moet plaasvind.

13. Die drama van omarming

Volgens Volf is daar vier strukturele elemente (alreeds in inleiding genoem) in die beweging van omarming. Vir omarming om te gebeur, is dit belangrik dat al vier daar moet wees. Die vier elemente moet een die ander mekaar opvolg, deur op 'n onafgebroke tydlyn. Deur met die eerste twee op te hou, (arms oop te maak en te wag) sal dit die omarming miskyk. Deur met die derde te

stop (arms toe te maak) sal dit verdraai word van 'n handeling van liefde na 'n handeling van oppresie en uitsluiting (Volf 1996:141). Vervolgens gaan ons die vier elemente afsonderlik bespreek.

13.1 Om die arms oop te maak

Om die arms oop te maak is 'n teken van ontevredenheid met my eie self insluitende identiteit, 'n kode van begeerte vir die ander. Ek wil nie net myself wees nie. Ek wil hê dat die ander ook moet deel wees van wie ek is en ook wil ek deel wees van die ander. Om die arms oop te maak stel die pyn van ander se gebrek voor en die vreugde van die ander se deelnemende teenwoordigheid.

Om die arms oop te maak is ook 'n teken dat ek ruimte in myself skep vir die ander om in te kom en dat ek 'n beweging vanuit myself maak om die ruimte wat deur die ander geskep word in te gaan. In hierdie beweging maak die persoon self ruimte vir die ander en sit 'n reis voort om na die ander in een te kyk en dieselfde handeling.

Om die arms oop te maak is ook 'n gebaar van uitnodiging. Dit is soos 'n deur wat oopgemaak word vir 'n vriend om in te kom. In baie gevalle word daar selfs nie van 'n vriend verwag om te klop aan die deur nie, maar is altyd welkom om in te kom. Soos die deur altyd oop is vir 'n vriend, so moet die arms altyd oop wees vir ander om in te kom in hierdie proses (Volf 1996:141-142).

13.2 Om te wag

Die oop arms reik uit na die ander, maar stop voordat die ander geraak word. Hulle wag. Deur die arms oop te maak, lei die persoon self die beweging in om na die ander te kyk, 'n beweging wie se regverdiging nie 'n uitnodiging vir die ander nodig is nie. Geen wederkerige handeling van die ander deel is nodig nie. 'n Beweging wat in ditself 'n uitnodiging is aan die ander, en vir regverdigheid van die eenvoudige begeerte van die self is nie om sonder die ander se hoeveelheid te wees nie.

Die wag self kan die ander beweeg om die beweging te maak om na die self te kyk, maar die krag om dit te doen, is die krag van die buitengewone begeerte, om ruimte te skep, en grense op te maak vir die self, nie die krag wat die grense breek van die ander en die vervulling van begeerte forseer nie. Die ander kan nie gemanipuleer word in die proses van omarming nie. As omarming plaasvind, is dit altyd omdat die persone die begeerte gehad het om dit te doen (Volf 1996:142-143).

13.3 Om die arms toe te maak

Hierdie gedeelte van omarming word gesien as die doel van omarming en waar albei persone aktief en passief betrokke is. Dit neem twee moontlikhede vir een proses van omarming. Met die een moontlikheid het ons meer die uitnodiging om mekaar te omarm, tensy die respek vir die ander teenwoordig is en die ander moontlikheid is om iemand vas te gryp as die persone nie respek vir mekaar het nie.

Vir die ontvangs wat moet plaasvind, is 'n sagte aanraking nodig. Die arms kan nie te styf om die ander toegemaak word nie, so asof jy hom of haar wil assimileer nie. Die proses van omarming hang af van die sukses van die verskille deur die aktiewe en passiewe assimilasië.

In die proses van omarming is die identiteit van die persoon baie belangrik. Die wysiging van die ander word bevestig as wysiging en gedeeltelike ontvangs binne die veranderde identiteit van die self. Dit is egter belangrik om mekaar te verstaan. Die moontlikheid bestaan dat persone in hierdie proses, nie mekaar verstaan nie, maar persone moet mekaar verstaan om hierdie proses volledig af te handel (Volf 1996:143-144).

13.4 Om die arms weer oop te maak

Die proses van omarming maak nie twee liggame een deur die grense tussen die liggame te transformeer nie maar binne die soom wat die een liggaam saambind. Wat die liggaam in 'n proses van omarming vasbind is nie die aanmekeargesmeede grense nie, maar die arms wat om die ander geplaas word. As die omarming nie ditself kanselleer nie, dan moet die arms weer oopgemaak word. Die ander persoon moet dit laat gaan, sodat die onderhandeling van verskille voort kan gaan. Om die arms oop te maak in die laaste handeling is dieselfde arms wat oop is soos dit in die eerste handeling as 'n teken van 'n begeerte vir die ander se teenwoordigheid is, wat ruimte vir mekaar skep en 'n uitnodiging vir die ander bied. Dit is ook dieselfde arms wat in die tweede handeling wag vir die ander om te beantwoord en in die derde handeling die ander se liggaam omring. Die einde van omarming is in 'n sin ook 'n begin van omarming, al sou die ander omarming ook plaasvind net wanneer beide partye uit hul eie besigheid vir 'n ruk gaan. Die beweging van die self en die ander het geen einde nie. Die aksie en reaksies van die self gee aan die beweging van omarming betekenis. (Volf 1996: 144-145).

Onder die bespreking van die drama van omarming is dit vir ons duidelik dat ons deel van die ander moet wees. Beide persone moet aktief betrokke wees en aksie tussen persone is baie belangrik. Die drama van omarming laat ruimte vir mekaar en persone aanvaar mekaar.

Wanneer omarming en verdraagsaamheid vereis word in situasies waar mense verskil, of die oplossing sal wees van verskille, speel versoening ook 'n belangrike rol en daarom sal ons in die volgende gedeelte bespreek wat versoening is en wat die rol van versoening is.

14. Versoening

Tydens die apartheidsjare, het die NGSK en die NGK verskil oor die beleid van apartheid. In 1982 het die Wêreldbond van Gereformeerde Kerke in Ottawa vergader en 'n *status confessionis* verklaar en sodoende apartheid teologies legitimeer. Die sinode van die Nederduitse Gereformeerde Sendingkerk (vandag bekend as die Verenigende Gereformeerde Kerk) het toe besluit om 'n belydenis te verwoord en dit het gelei tot die ontstaan van die belydenis van Belhar (Snyman 2006:654).

Wat vir my egter uitstaan, gegewe die belydenis wat verwoord moes word, bestaan die belydenis van Belhar uit vyf artikels. Artikel 3 handel oor die boodskap van versoening in deur Jesus Christus. Ek glo dus dat die kerk hierdeur besef het hoe belangrik versoening is, voordat hulle hierdie belydenis kan aanvaar, omdat hierdie belydenis eintlik ons wys hoe belangrik eenheid onder mekaar is.

Die vertrekpunt en eindpunt van artikel 3 in die belydenis van Belhar is die versoening in en deur Jesus Christus. Die klem val egter op die kerk wat getuie is van die nuwe hemel en aarde is en wat moet leef in 'n nuwe gehoorsaamheid wat ook in die samelewing en wêreld nuwe moontlikhede kan bring. Die doel van versoening is dus die herstel van die verhouding tussen God en mens. Egte versoening beteken eerste versoening met God (Snyman 2006:656-657).

Vosloo (2006: 70-71) verwys na Chrusippos wat van die veronderstelling uitgegaan het dat elke mens ondersteun word deur 'n beginsel bekend as *oikeiosis*. Hy noem dat hierdie term soms in Engels as "conciliation" vertaal word. Dit is om met jouself versoen te wees, om in beheer van jouself te wees. Hierdie "in-voeling-met-jouself-wees" het egter ook 'n invloed op jou verhouding met ander, wat uitkring van jou familie na ander mense. In hierdie siening is daar iets van 'n droom van verdraagsaamheid.

Volgens Vosloo (2001:32) is kommunikasie belangrik in die proses van versoening. Ons moet ons afvra na wat ons nodig het om in harmonie saam met ander mense te leef. Versoening het dus alles te make met die karakter van die persoon self. Vir versoening is dit belangrik dat mense vergifnis en berou moet insluit.

Identiteit is vir Vosloo baie belangrik, want in die proses van versoening het ons 'n identiteit nodig wat gekarakteriseer is deur openheid om na die ander te kyk. Hierdie openheid gaan die waarheid en geregtigheid vooraf en hierdie openheid om na ander te kyk word die idee van omarming voorgestel. Omarming is 'n manier van uitdrukking om jouself vir ander te gee en ook die ander te verwelkom. So maak ons identiteit dan ruimte vir die persone. Die idee van omarming beteken meer as om net mense in te sluit. Ons moet bereid wees om mense te omarm al het hulle iets verkeerd gedoen of verkeerd opgetree. Versoening vra dus 'n verbintenis met identiteit.

God het mense in Christus die gawe gegee om deel te wees van Christus se liggaam. Hierdeur het God ruimte kom skep waardeur mense die herinnering van hierdie liggaam aan die lewe kan hou. Deur die heilige nagmaal onthou Christene Christus se gebroke liggaam. Dit is 'n bron vir die liggaam van Christus om versoening in te sluit.

15. Konklusie

In hierdie hoofstuk was daar verwys na die rol van toleransie en omarming wanneer Christene verskil. Ons het ook gekyk na die belangrikheid van die deugde-etiek, omdat jou karakter daardeur bepaal word. Jou handelinge kan dus dinge verander. Selfbeheersing is ook belangrik want daardeur kan jy onderskei of jou dade die goedkeuring van God wegdra. Toe ons na die etiek van verantwoordelikheid gekyk het, het ons ook tot die besef gekom dat dit belangrik is hoe keuses gemaak word wanneer jy besluit om 'n bepaalde ding te doen.

Omarming is 'n manier van uitdrukking om jouself vir ander te gee en ook die ander te verwelkom. Ons identiteit maak so ruimte vir die persone. Die idee van omarming beteken meer as om net mense in te sluit. Ons moet bereid wees om mense te omarm al het hulle iets verkeerd gedoen of verkeerd opgetree. Mense moet dus aangemoedig word om in die lig van die verskille wat daar is, uit te reik na die ander en die moed moet het om mekaar te omarm.

Toleransie het ons onder verskillende afdelings bespreek. Ons het gesien hoe belangrik dit vir ons is om respek vir die ander te hê wanneer ons toleransie moet toepas. Ons het gesien dat vertrou

tussen die partye wat verskil, baie belangrik is en dat toleransie saam met vertroue gaan. Dit is ook belangrik dat daar 'n verhouding moet wees, want toleransie kan nie plaasvind sonder 'n verhouding nie. Toleransie vind as getuienis voor God plaas. Dialoog is belangrik wat dan ruimte skep dat ons as Christene na ander se godsdienste moet kyk as wettige maniere van verlossing.

Laastens het ons na versoening gekyk en gesien dat versoening 'n manier van lewe is wat die ruimte vir nuwe moontlikheid skep. Versoening vra dus 'n verbintenis met identiteit.

In die volgende hoofstuk (slothoofstuk) gaan ons ondersoek hoe toleransie en omarming ons kan help om verskille oor die doop op 'n konstruktiewe wyse te hanteer.

Hoofstuk 4

Die doop, toleransie en omarming

1. Inleiding

Soos in die inleidende hoofstuk genoem, is die doel van hierdie slothoofstuk om vas te stel hoe toleransie en omarming kan bydra om die verskille oor die doop op 'n konstruktiewe wyse te kan hanteer. Ons gaan eerstens verwys na die doop as verskil punt en gaan veral fokus op die betekenis van die doop. Verder sal ons daarop fokus hoe toleransie en omarming kan bydra om die verskille te kan hanteer. Toleransie en omarming sê iets van kerkwees en daardeur kan die kerk ook sigbaar word. Versoening gaan saam met berou gepaard en dit is ook belangrik om bespreek te word.

2. Die doop

Toe ons in hoofstuk 2 die doop behandel het, was dit duidelik dat daar vandag verskillende vorme van doop gevind word. Die probleem wat egter ontstaan, is die kwessie oor die oordoop. Mense wat alreeds as babas gedoop is, laat doop hulle weer wanneer hulle groot is. In sulke omstandighede verskil Christene oor die herdoop, omdat die mense wat hul weer laat doop nie die kinderdoop erken nie en diegene wie as kind gedoop is, word beskou as ongedooptes.

Dit is vir ons duidelik dat kerke wat die kinderdoop toepas, sowel as die kerke wat die grootdoop en oordoop toepas, standpunte het wat teologies geformuleer is. Die kerke wat die kinderdoop aanvaar erken die doop as die inlywing van die verbond, wat God se getrouheid bevestig en dat Hy in verhouding met die volk sal wees. Die kerke wat die grootdoop toepas glo vas dat Jesus groot gedoop is en dat Jesus se voorbeeld nagevolg moet word.

Bogenoemde bespreking is die verskil waarom alles draai. Al is hierdie standpunte van die kerke daar, is daar tog 'n ryk betekenis wat ons vind in die betekenis van die doop. Die betekenis van die doop maak dat daar punte is waarop ons tog ooreenstem oor die doop. In die Nuwe Testament is die doop meer as 'n teken of 'n simbool. Daar staan nie dat die doop 'n teken is van ons vereniging met Christus of 'n simbool van die afwassing van ons sonde nie. Daar staan ook nie dat die doop heenwys na ons insluiting in die gemeente of ons inlywing in die verbond nie. Wat daar wel staan is dat ons deur die doop met Christus verenig is, deur die doop saam met Christus gekruisig en opgewek is, deur die doop in die liggaam van Christus ingelyf is. Hoe 'n mens ookal hierdie hoë uitsprake oor die doop moet verstaan, lei dit geen twyfel om 'n sterk waarde aan die doop toe te ken nie (König 1986:08).

Die doop lyf ons ook in die liggaam van Christus in. Dit laat 'n mens dink aan 1 Kor. 12 waar Paulus dit duidelik maak dat ons verskillend is in die sin dat die verskillende liggaamsdele verskillende funksies het. Ons is onderling tot mekaar verbind en het 'n rol om te vervul. Ons is verbonde aan mekaar en moet mekaar aanvaar.

Christene word geroep om mekaar te eer asof elkeen Christus self is. As hulle nie daarin kan slaag om hulleself as beeldraers van God te sien nie, dan kan hulle ook nie daarop aanspraak maak dat hulle geroep is om deel uit te maak van Christus se liggaam en die kerk in die wêreld nie. Elke Christen maak deel uit van die liggaam van Christus (Pick 2002:57).

Dit was die bespreking oor die doop om te probeer verduidelik wat die betekenis van die doop behels en dat dit van groot waarde is. Ons het geleer dat ons deur die doop deel uitmaak van die liggaam van Christus en so moet ons mekaar eer en respekteer. Ons is verbonde aan mekaar. Om laasgenoemde standpunte by te kan staan, gaan ons in die volgende bespreking verduidelik hoe toleransie ons kan help om die verskille op 'n konstruktiewe wyse te kan hanteer.

3. Die rol van toleransie

In hoofstuk 3 het ons toleransie behandel. Ons het ook etiek van verantwoordelikheid behandel, omdat daar 'n verband is tussen verantwoordelikheid en toleransie. Verantwoordelikheid is belangrik want dit bepaal ons gedrag en hoe ons keuses maak wat gaan lei tot goeie handeling. Ons moet vasstel wat die gevolge van ons handeling gaan wees voordat ons iets doen. Om verantwoordelik op te tree, vra dat ons afhanklik van God sal wees en dat Hy ons sal help om so op te tree.

Verdraagsamheid kan nie sonder 'n verhouding tussen persone plaasvind nie. Dit bring die gedagte na vore om "ubuntu" toe te pas. Die begrip "ubuntu" word afgelei deur die uitdrukking, "n Mens is 'n mens deur ander mense." Die lewe is 'n voortdurende proses van menswording in verhoudings met ander mense. In die verhoudings is menswees belangrik. Menswees is 'n gawe wat jy deur ander mense ontvang (Vosloo 2006:120-121).

Die waarde wat toleransie het, is dat die gemeenskap in vrede leef en nie in haat nie. Dit vra dat Christene nie veroordelend moet optree nie, maar in liefde en dan sal vrede uitgeleef kan word. Die vrede bring dan mee dat Christene eensgesind met mekaar kan lewe sonder dat die geskille verskille word. Wanneer Christene werklik eensgesind is met mense en met mense in vrede leef, dan word

die belofte van God sigbaar. Die belofte dat Hy 'n lewe van oorfloed aanbied wat waar is en sigbaar in die wêreld is. Christene wat omgee vir mekaar moet 'n gesindheid van aanvaarding uitstraal en eenvouding weier om veroordelende verhouding te duld (Pick 2002: 50).

Christene mag nooit 'n gees van onverdraagsaamheid en onvergewensgesindheid in die wêreld uitdra nie. Christene moet 'n Gees skep wat onvoorwaardelike liefde uitstraal tot selfs die mees uitgeworpenes in die wêreld. Christene moet 'n gemeenskap wees wat daarop ingestel is om genesing te bewerk wat nie veroordelend optree nie. Christene mag nooit deel hê aan 'n negatiewe, veroordelende houding nie (Pick 2002:46).

Toleransie vra dat ons in dialoog moet gaan met ander mense wie van ons verskil. Ons moet kyk na die goeie eienskappe en nie na die slegte eienskappe van 'n persoon nie. Ons het na die inkluwistiese benadering verwys, dat ons na ander godsdienste moet kyk as wettige maniere en dat almal ingesluit is in die verlossingswerk van Jesus Christus. Ek is egter van mening dat die pluralistiese benadering ook belangrik is in verdraagsaamheid omdat die pluralistiese benadering ons leer om alle godsdienste te erken en dat alle godsdienste ewe veel meriete het. Ons moet dus oop wees aan die moontlikheid dat ander godsdienste hulle eie sienings het oor die genade van God. Ons almal strew om bo uit te kom en ons volg verskillende roetes. In hierdie benadering is dit belangrik om mekaar te respekteer.

Dit was die bespreking van die rol van toleransie en saam met dit is omarming ook belangrik en daarom volg die bespreking van die rol van omarming.

4. Die rol van omarming

Toe ons omarming behandel het, het ons na Jesus se voorbeeld verwys. Jesus het die ruimte geskep wat onvoorwaardelik is toe Hy met die sondaars omgegaan het. Jesus het liefde uitgestraal aan almal. God se liefde omsluit dus alle mense en almal is waardig om aanspraak te maak op Christus se liefde en versorging.

Omarming vra aksie en so het ons in die drama van omarming geleer dat ons moet oop wees vir die ander. Dit is duidelik dat ons dit nie mondelings kan toepas nie, maar dat dit vra dat dit sigbaar moet word in ons dae. Christene, as die gemeenskap van gelowiges is dus die begin om verhoudings te herstel en om genesing te bied. Dit wil sê 'n gemeenskap wat nie net van die liefde van God getuig nie, maar dit in dae tot openbaring bring.

In die proses van omarming help ons as Christene om mekaar se verhoudings te herstel en te genees. Die gebroke verhoudings wat daar dan tussen mense is, word dan weer in stand gehou. In hierdie proses speel versoening dan ook 'n belangrike rol omdat dit ons help om mekaar te vergewe.

William Johnson het in 2006 'n boek geskryf met die titel “ *A time to embrace*”. William is oortuig dat dit tyd geword het dat Christene mekaar moet omarm. Die verskilpunt wat Johnson gebruik is homoseksualiteit. Hierin gee hy dan wenke hoe ons as Christene mekaar moet omarm wanneer ons verskil.

Toleransie en omarming speel 'n belangrike rol wanneer Christene verskil. In die volgende gedeelte, die slotgedeelte, word veral beklemtoon hoe belangrik toleransie en omarming is. As toleransie en omarming nie plaasvind wanneer Christene verskil nie, dan sal daar nie vrede en liefde en eenheid onder Christene wees nie.

5. Konklusie

Verdraagsaamheid en omarming help ons om mekaar te respekteer. Ons moet mekaar respekteer. Mense wat mekaar respekteer sal ander behandel soos hulle wil hê ander hulle moet behandel. Respek beteken om vir ander mense te wys jy waardeer hulle vir wie hulle is, hul karakter en nie hoe hulle lyk nie of die tipe godsdiens wat hulle beoefen nie. Ons moenie dink ons het die reg op 'n mening, en dat ons opinie finaal is nie. As ons respek vir mekaar het, sal ons met mekaar oor die weg kom, al stem ons nie altyd met mekaar oor dinge saam nie.

Daar is geen rede om onverdraagsaam teenoor mense te wees op grond van verskille nie. Ons moet die waardigheid van 'n persoon respekteer. Elke mens is na die beeld van God geskape. As ons so daarna kyk dan is dit om te beseft dat elke mens waarde het. Ons moet altyd hoflik wees teenoor mekaar, ongeag die tipe godsdiens wat hy of sy beoefen.

Toleransie en omarming dra by tot vrede in die gemeenskap. Dit is daarom belangrik dat Christene ruimte vir mekaar moet skep en mense onvoorwaardelik te aanvaar, vir wie of wat hulle is. Die doop bevestig ons identiteit nie in wie ons is nie, maar aan wie ons behoort. Ons moet daarom so optree as beelddraers van God.

Word die verskille geskille, dan is daar nie vrede nie. Dit is dan onmoontlik dat Christene 'n verskil in die wêreld kan maak deur nie lig in die duisternis te laat skyn nie. Christene moet in “koinonia”

leef, ongeag watter tipe godsdienst hy of sy aanhang. Die woord “koinonia” het die betekenis om in gemeenskap met mekaar te wees en om deel te wees van mekaar. Dit is ook om in liefdevolle gemeenskap met mekaar en met God te wees (Du Toit 2002:310).

Ons verhoudings met mekaar moet op ‘n positiewe manier plaasvind. Hierin moet elemente soos gelykheid, vrede, vryheid en liefde ervaar kan word. ‘n Liefde wat nie selfsugtig is nie, maar wat die belange van die naaste in die hart dra. Dit vra om nie aan ander te doen wat jy nie wil aangedoen wees nie. Ons kan nie op ons eie klaarkom nie, ons het mekaar nodig.

Laastens wil ek verwys na die feit dat om toleransie en omarming toe te pas nie ‘n maklike taak is nie. Ons kan dit doen wanneer ons met ander verskil en ons kan dit doen in diepe afhanklikheid van God. Ons moet altyd in nederigheid en in liefde wandel. Ons moet in gebed bly dat God ons moet help om ons instrumente van Sy vrede en liefde te maak. Dit laat my dink aan Franciscus van Assisi, wat op sy bekeringsdag gebed het dat God Sy vrede deur hom moet laat vloei en dat God hom moet altyd help om so te leef om ander hoër as homself te ag en ander lief te kan hê. Uit hierdie gebed leer ‘n mens dat Franciscus ‘n verskil wil maak in die wêreld. Ander moet Christus in hom kan raaksien. Franciscus stel dus die voorbeeld vir ons. As ons verdraagsaamheid en omarming in liefde toepas wanneer ons verskil, dan sal ander Christus in ons kan raaksien. So kan Christene dan ‘n verskil in die wêreld maak.

Bibliografie:

Bosch, David, J, 1991, *Transforming Mission*. Paradigm Shifts in Theology of Mission. Orbis Books, New York.

Creppell, I, 2003. *Toleration and identity*. New York. London: Routledge.

Dees, R.H. 2004. *Trust and toleration*. New York. London: Routledge.

De Villiers, D.E.& Smit, D, J. 1996. *Waarom verskil ons oor wat die wil van God is?* Skrif en Kerk. Jaargang 17 no.1. Fakulteit Teologie, Universiteit van Pretoria (bls 31-47).

Du Toit, B, in Burger, C & Nell, I, (ed) 2002. *Koinonia in die Nuwe Testament in Draers van die waarheid*. Stellenbosch: Buvton.

Duvenage, A. 1978. *Die institusie van Calvyn*. Pretoria: N.G.Kerkboekhandel.

Jonker, W.D. 1981. *Die Gees van Christus*. Pretoria: N.G.Kerkboekhandel.

Jonker, W. & Kotzé, G & Lombard, E. 1975. *Ek glo in die Heilige Gees*. N.G.Kerk Uitgewers.

Johnson , W.S. 2006. *A Time to embrace*. Grand Rapids: Eerdmans Publishing Company.

Knitter, Paul, 1996. *No Other Name*. My Dialogical Odyssey. An Autobiographical Introduction. 1-22.

König, A, 1986. *Die doop as kinderdoop en grootdoop*. NGKB.

König, A, 1995. *Stof jou doop af*. Wellington: Lux Verbi.

König, A, 1997. *(Oor) Doop. Waarom en daarna*. Wellington: LuxVerbi.

Koopman, N & Vosloo, R. 2002. *Die ligtheid van die lig*. Morele oriëntasie in 'n postmoderne tyd. Wellington: Lux Verbi.BM.

- Koopman, N. 2005. *The legacy of Beyers Naude*. Universiteit Stellenbosch: Sun Press (153-168).
- Kuitert, H.M. 1981. *Pluraliteit van moraal in de christelike gemeente*; in *Geloofsmanieren*. Studies over pluraliteit in de kerk. J.H. Kok.-Kampen.
- Louw, D, 2005. *Ratwerke van die menslike siel*. Universiteit Stellenbosch: Sun Press.
- Mckinnon, C. 2006. *Toleration*. A critical introduction. London and New York: Routledge.
- Meiring, P.G.J. 2006. Max Warren en sy sewe reëls vir 'n dialoog tussen Christene en nie-Christene. *NGTT* 47 (3&4), 588-598
- Pick, S. 2002. *MIV / Vigs. Ons grootste uitdaging nog. Die pad vorentoe vir die kerk in Suid – Afrika*. Wellington: Lux Verbi. BM.
- Scribner, B. 1996. *Tolerance and intolerance in the European Reformation*. Cambridge: University Press.
- Snyman, S.D. 2006. Die Ou Testament en die Belydenis van Belhar. *NGTT* 47 (3&4), 652-659.
- Spies, J, in Burger, C & Nell, I, (ed) 2002. Doop in die Nuwe Testament in Draers van die waarheid. Stellenbosch: Buvton.
- Volf, M. 1996. *Exclusion and embrace*. A Theological Exploration of Identity, Otherness, and Reconciliation. Nashville: Abingdon Press.
- Vosloo, R. 2001. *Reconciliation as the embodiment of memory and hope*. *Journal of Theology for South Africa* (bls. 25-40).
- Vosloo, R. 2006. *Engele as gaste? Oor gasvryheid teenoor die ander*. Paarl: Paarl Print.
- Weibe, W. 1995. A Question of Tolerance? Impulses for the education of Religion from the experiences of ecumenical dialogue. *Scriptura* 55, 263-276.
- Wêreld Raad van Kerke, 1988. *Baptism, Eucharist and Ministry*. Faith and order. Geneve: WCC.

